

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22

Sateenkaariperheet^{ry}

Toimintakertomus 2016

Hallituksen esitys kevätkokoukselle 25.3.2017

Sisältö

1.	Johdanto	3
2.	Vaikuttamistyö	3
2.1.	Kaikkien perheiden Suomi-hanke 2013–2016	5
2.2.	Yhteistyöverkostojen kehittäminen.....	5
2.3.	Kansainvälinen vaikuttamistyö	6
3.	Ammatillisen työn kehittäminen ja tiedon tuottaminen	7
3.1.	Tutkimuksia ja selvityksiä sateenkaariperheiden hyvinvoinnista	8
3.2.	Väriä perhehoitoon -hanke 2016–2019	9
3.3.	Perhe-, parisuhde- ja eroneuvonnan kehittäminen	9
3.4.	Sateenkaariperheitä koskevat julkaisut.....	10
4.	Vertaistoiminta, perheiden tukeminen ja neuvonta	10
4.1.	Monimuotoista vertaistoimintaa perheille	10
	Vapaaehtoisesti toteutettua paikallistoimintaa 11 paikkakunnalla	11
	Leirimuotoinen vertaistuki palvelee koko Suomea	15
	Parisuhteita voimistava vertaistoiminta ennalta ehkäisee ongelmia	16
	Eroauttaminen ja vanhemmuuden tukeminen eron jälkeen	16
	Perheaikaa	16
4.2.	Vertaistoinnin kehittämiseen panostetaan uuden työntekijän myötä	17
4.3.	Perheiden ja perhettä suunnittelevien neuvonta	18
	Sateenkaariperheiden perhevalmennus.....	19
	Miten lapsia tehdään? -tilaisuudet.....	20
4.4.	Yhteisöllinen ja kulttuurinen toiminta.....	20
	Kansainvälinen sateenkaariperhepäivä.....	20
	Pride-tapahtumiin perheisisältöjä	21
5.	Tukipalvelut	21
5.1.	Jäsenpalvelujen kehittäminen	21
5.2.	Viestintä.....	21
5.3.	Hallinto	22
	Henkilöstö.....	22
	Toimitilat	23
	Talous	23
	LIITE 1: Koulutukset	23
	LIITE 2: Kaikkien Perheiden Suomi –hankkeen toimintasuunnitelma	28

62

63 **1. Johdanto**

64

65 Sateenkaariperheet ry on lastensuojelu- ja perhejärjestö, joka tekee

- 66 • Ihmisoikeustyötä
- 67 • Perhepolitiikan kehittämistyötä
- 68 • Lapsi-, perhe- ja nuorisotyötä
- 69 • Sosiaali-, terveys- ja koulutuspalveluiden kehittämistyötä
- 70 • Moninaisuuskasvatustyötä

71 Sateenkaariperheet ry kuuluu jäsenenä Lastensuojelun Keskusliittoon, Setaan, Ilgaan, Nelfaan,
72 Transgender-Europeen, Parisuhdekeskus Katajaan, Sosteen ja Väestöliittoon.

73 Sateenkaariperheet ry:n toimintavuosi 2016 oli yhdistyksen yhdeksästoista.

74

75 **2. Vaikuttamistyö**

76

77 Yhteiskunnallisen vaikuttamistyön pohjana toimii yhdistyksen kevätkokouksen vuonna 2014
78 vahvistama 'Perhepoliittiset tavoitteet 2014–2019' -tavoiteohjelma. Perhepoliittiset tavoitteet
79 koostuvat 11 tavoitealueesta. Ensimmäistä kertaa tavoitteille asetettiin myös painopisteet
80 seuraavalla vaalikaudelle. Toiseksi painopistealueeksi otettiin useamman kuin kahden
81 vanhemman perheet ja toiseksi miehet ja miesten perheellistymismahdollisuudet. Uudeksi
82 tavoitteeksi nostettiin esimerkiksi yhdenvertaisen sijaissyntyislain säätäminen Suomeen.

83

84 Äitiyslaki oli toimintavuoden tärkein vaikuttamistyön ponnistus. Kevään aikana
85 kansalaisaloitteeseen saatiin kerättyä tarvittava määrä kannatusilmoituksia, ja syyskuussa aloite
86 jätettiin eduskunnan käsittelyyn. Sateenkaariperheet ry koordinoi kampanjaa, jossa oli mukana
87 laaja joukko yhteistyökumppaneita.

88

89 Loppuvuodesta 2015 STM:n työryhmän tekemiä ehdotuksia monimuotoisten perheiden
90 perhevapaiden kehittämiseksi ei alettu vuoden 2016 aikana edistämään ministeriössä. Tähän
91 laitettiin painetta yhdessä Monimuotoiset perheet -verkoston kanssa. Vuoden aikana valmisteltiin
92 kuitenkin avioliittolain liitelakien yhteydessä osa sateenkaariperheitä koskevista uudistuksista, jotka
93 hyväksyttiin loppuvuodesta eduskunnassa. Yhdistys oli kuultavana avalmistelun eri vaiheissa.
94 Lisäksi yhdistyksen aloitteesta ja vaatimuksesta eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta lisäsi
95 pakettiin itsellisten miesten perhevapaat, jotka hallitus oli jättänyt pois lopullisesta esityksestään.
96 Iso joukko sateenkaariperheiden perhevapaiden epäkohtia jää vielä korjaamatta.

97

98 Yhdenvertaisuusvaltuutettu vei naisparien hedelmöityshoitosyrjintätapauksen lautakunnan
99 käsiteltäväksi loppuvuodesta 2015. Päätös tuli viimein loppuvuodesta 2016 ja se oli langettava.
100 Klinikat kuitenkin kiistivät asian ja valittavat hallinto-oikeuteen. Asian kanssa työskentely jatkuu
101 vuodesta toiseen. Asiassa tehtiin tiedotteita, annettiin haastatteluita, pidettiin yhteyksiä kanteluita
102 tehneisiin perheisiin ja oltiin yhteydessä viranomaisiin.

103

104 Loppuvuodesta alettiin organisoida laaja tiedotuskampanjaa avioliittolain uudistumisen tuomista
105 muutoksista yhteistyössä Setan ja Kelan kanssa.

106

107 Vaikuttamistyötä translain saamiseksi uuden hallituksen ohjelmaan on tehty Amnestyn vetämän
108 verkoston kanssa yhteistyössä. Nykyhallitus ei ole sitoutunut translain edistämiseen, joten
109 translakivaikuttamisen strategiaa on mietitty uudestaan vuoden 2016 ajan. Yhdistys on kiinnittänyt
110 erityistä huomiota siihen, miten trans- ja vanhemmuuslakien pykälät vaikuttavat transihmisten
111 lasten oikeusturvaan.

112

113

114 Vuoden 2015 alusta toiminut lapsiasiavaltuutetun HLBTI ja lapset -työryhmä, jonka
115 puheenjohtajana toimii yhdistyksen toiminnanjohtaja, järjesti keväällä 2016 säätytalolla pyöreän
116 pöydän keskustelun intersukupuolisten lasten asemasta ja hoidoista. Keskusteluun osallistui
117 olennaisia tahoja sairaanhoitopiireistä, ETENEstä, ministeriöistä ja järjestöistä. Lisäksi työryhmä
118 valmisteli toimenpide-ehdotuksia hlbt-lasten ja sateenkaariperheiden lasten hyvinvoinnin ja
119 oikeuksien edistämiseksi.

120

121 Yhdistys jatkoi vaikuttamistyötään myöskin adoptiolautakunnan täysistunnossa.

122

123 Yhdistys osallistui myös aktiivisesti kansainväliseen vaikuttamistyöhön yhdessä muiden
124 eurooppalaisten sateenkaariperhejärjestöjen eli Nelfan, Ilga-Euroopan ja kansainvälisen
125 sateenkaariperhepäivän koordinaatioryhmän kanssa.

126

127 Lausunnot

128

129 Konservatiivihallituksen aikana ei juurikaan ole valmisteltu lakialoitteita, jotka liittyisivät
130 sateenkaariperheiden aseman parantamiseen.

131

- 132 • Lausunto eduskunnan Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle avioliittolain muutoksen
133 edellyttämistä lainmuutoksista sosiaalietuuksiin 17.11.2016
- 134 • Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle avioliittolain muutoksen edellyttämistä
135 lainmuutoksista 5.10.2016
- 136 • Lausunto STM:lle avioliittolain muutoksen edellyttämistä lainmuutoksista 9.6.2016
- 137 • Lausunto oikeusministeriölle nimilain uudistustarpeita koskevasta arviomuistiosta
138 23.5.2016
- 139 • Lausunto oikeusministeriölle huolto- ja tapaamislain uudistustarpeista 12.2.2016

140

141 Yhdessä Monimuotoiset perheet -verkoston kanssa annetut lausunnot:

- 142 • Kannanotto: yksin lastaan hoitaville isille oikeus vanhempainvapaaseen 11.11.2016
143 yhteistyössä Miesjärjestöjen keskusliitto sekä Isät Lasten Asialla ry
- 144 • Lausunto perhe-eläkelain uudistamisesta 10.10.2016
- 145 • Lausunto avioliittolain liitelaista 7.10.2016
- 146 • Lausunto hallituksen esityksestä lapsilisälain 7§:n muuttamiseksi 22.8.2016
- 147 • Lausunto arviomuistiosta nimilain uudistamiseksi 23.5.2016
- 148 • Lausunto huolto- ja tapaamisoikeuslaki 15.2.2016
- 149 • Lausunto ulkomaalaislain muutoksesta 9.2.2016
- 150 • Kannanotto Helsingin kaupungille: Kahden kodin koulukyydit erityislapsille 1.2.2016
151 yhteistyössä Leijonaemot ry:n kanssa.

152

153 Tiedotteet ja kannanotot

- 154 • Sateenkaariperheet, Seta ja Simukka iloisia hedelmöityshoitopäätöksestä 20.12.2016
- 155 • Hallitus jättämässä miesparit ilman perhevapaita 3.10.2016
- 156 • Äitiyslaki etenee eduskuntaan 7.9.2016
- 157 • Äitiyslakikampanja luovutti 55 832 kannatusilmoitusta Väestörekisterikeskuksen
158 tarkastettavaksi 6.6.2016

159

160 Edustukset

- 161 • Toiminnanjohtaja toimi adoptiolautakunnan täysistunnon jäsenenä (varajäsen Anna Moring)
- 162 • Toiminnanjohtaja toimi Lapsiasiain neuvottelukunnan jäsenenä (kausi 2015–2019)
- 163 • Toiminnanjohtaja toimi Lapsiasiain neuvottelukunnan HLBTI ja lapset -työryhmän
164 puheenjohtajana (kausi 2015–2019)

- 165 • Toiminnanjohtaja toimi Lastensuojelun Keskusliiton hallituksen varajäsenenä
- 166 • Toiminnanjohtaja toimi yhdistyksen edustajana Monimuotoiset perheet –verkostossa
- 167 • Toiminnanjohtaja toimi yhdistyksen edustajana Sateenkaariparit-hankkeen ohjausryhmässä
- 168 • Toiminnanjohtaja toimi yhdistyksen edustajana IFED-verkostossa (kansainvälinen
- 169 sateenkaariperhepäivä)
- 170 • Varapuheenjohtaja toimi Setan kv-työryhmän jäsenenä
- 171 • Toiminnanjohtaja ja hallituksen jäsen Juha-Pekka Hippi toimivat yhdistyksen edustajina
- 172 Ilga-Europen vuosikokouksessa Ateenassa
- 173 • Projektipäällikkö toimi yhdistyksen edustajana Perhejärjestöjen yhteistyöfoorumissa
- 174 • Projektipäällikkö toimi yhdistyksen edustajana Kuluttajaparlamentissa
- 175 • Vertaistoiminnan koordinaattori toimi yhdistyksen edustajana Väestöliiton Perhenetti-
- 176 hankkeen koordinaatioryhmässä
- 177 • Vertaistoiminnan koordinaattori toimi Sinuiksi-hankkeen asiantuntijaryhmässä
- 178 • Hallituksen jäsen Juha-Pekka Hippi toimi Nelfan hallituksen jäsenenä ja yhdistyksen
- 179 edustajana Nelfan vuosikokouksessa
- 180

181 2.1. Kaikkien perheiden Suomi-hanke 2013–2016

182

183 Kaikkein perheiden Suomi -hanke

184

185 Kaikkien Perheiden Suomi on vuosina 2013–2016 toimiva vaikuttamistyön hanke, jonka takana on
 186 Monimuotoiset perheet -verkosto ja sen kymmenen jäsenjärjestöä. Sateenkaariperheet ry hallinnoi
 187 hanketta verkoston puolesta. Useat verkoston perhepoliittisista tavoitteista edistävät suoraan tai
 188 välillisesti yhdistyksen perhepoliittisia tavoitteita. Äitiyslain säätäminen on yksi verkoston itselleen
 189 ottama tavoite, jota hanke voi aktiivisesti edistää. Hanke on erittäin keskeinen osa yhdistyksen
 190 vaikuttamistyötä. Se ei korvaa yhdistyksen tekemää työtä, vaan täydentää sitä ja antaa tukea ja
 191 leveämmät hartiat kun niitä tarvitaan. Iso osa yhdistyksen perhepoliittisista tavoitteista on kuitenkin
 192 sellaisia, joihin verkosto ja hanke eivät juurikaan voi antaa tukeaan. Hankkeen toimintakertomus
 193 2016 löytyy kokonaisuudessaan tämän toimintakertomuksen liitteestä.

194

195

196 2.2. Yhteistyöverkostojen kehittäminen

197

198 Strateginen verkostoituminen on ollut jo pitkään yhdistyksen vaikuttamistoiminnan kulmakiviä.
 199 Toimintavuoden aikana käynnistettiin runsaasti uusia yhteistyöverkostoja ja kehitettiin olemassa
 200 olevia.

- 201 • Lapsiasiavaltuutetun kanssa yhteistyö on vakiintunut hyvin kiinteäksi kun valtuutettu perusti
- 202 HLBTI ja lapset -työryhmän ja kutsui yhdistyksen toiminnanjohtajan sen puheenjohtajaksi
- 203 kaudelle 2015-2019.
- 204 • Yhdenvertaisuusvaltuutetun kanssa tehtiin vuonna 2016 yhteistyötä ennen kaikkea
- 205 hedelmöityshoitosyrjinnän kitkemiseksi.
- 206 • Mannerheimin Lastensuojeluliiton rooli yhdistyksen kumppanina on kasvanut entisestään.
- 207 Yhteistyötä on tehty vaikuttamistoiminnassa (esim äitiyslaki), tutkimushankkeessa ja MLL:n
- 208 lasten puhelimen kanssa.
- 209 • Perhehoitohankkeen suunnittelemiseksi kerätty laaja verkosto perhehoidon alalla toimivia
- 210 järjestöjä ja kuntia teki yhteistyötä ja valmisteli hankesuunnitelman Väriä perhehoitoon –
- 211 sateenkaarikansa lastensuojelun perhehoidon resurssiksi. Hankkeelle haettiin Ray:n
- 212 avustusta, jota ei vielä myönnetty vuoden 2016 haussa.

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

- Kansanedustajien HLBTI-työryhmä on uusi merkittävä yhteistyökumppani, esimerkiksi avioliittolain ja äitiyslain osalta.
- Ihmisoikeusjärjestöjen Amnesty ja Ihmisoikeusliitto kanssa tehtiin yhä tiiviimpää vaikuttamisyhteistyötä, ennen kaikkea translain ja äitiyslain osalta.
- Yhdistys perusti syksyllä 2015 äitiyslaki-kampanjan yhteistyöverkoston kansalaisaloitteen tukemiseksi ja tiedottamiseksi, joka toimii kampanjan tukena edelleen.
- *Monimuotoiset perheet -verkosto* on kymmenen perhejärjestön verkosto, joka käynnisti yhteisen vaikuttamistyön hankkeen vuonna 2013. Yhdistyksen merkittävien yhteistyöverkosto.
- Tutkimushankkeen käynnistymisen myötä aktiivista tutkimusyhteistyötä on tehty THL:n, Väestöliiton Väestöntutkimuslaitoksen, Tampereen yliopiston Hoitotieteen, MLL:n, Suomen Mielenveysseuran ja Lastensuojelun Keskusliiton kanssa.
- Sateenkaariparit-hankkeen myötä yhteistyötä on tehty aiempaa laajemmin parisuhteiden hyvinvointiin ja eroauttamiseen liittyvien toimijoiden kanssa. Sateenkaariparit-hankkeessa kehitetyn toiminnan juurruttamiseksi ja laajentamiseksi suunniteltiin kevään 2016 aikana Perhesuhdekeskus-hanke, jolle saatiin rahoitus vuodelle 2017.
- Seta ry on yhdistyksen kattojärjestö ja vaikuttamistyön kumppanina kaikista merkittävien. Sateenkaariperheet ry:n työ niveltyy Setan toimintaan hyvin saumattomasti. Suunnitteilla oleva Perhesuhdekeskus-hanke on suunniteltu tiiviissä yhteistyössä Setan ja Setan jäsenjärjestöjen kanssa.
- *Väestöliiton* kanssa yhteistyössä jatkettiin perheaikaa.fi –palvelun yhteistä tuottamista. Väestöliiton kanssa yhteistyössä on käynnissä myös yhdistyksen tutkimushanke. Väestöliitto oli aktiivinen äitiyslakikampanjassa.
- Yhteistyö Lastensuojelun Keskusliiton kanssa on syventynyt entisestään, koska toiminnanjohtaja toimii keskusliiton hallituksen varajäsenenä. Keskusliitto on myös yhdistyksen tutkimushankkeen ja perhehoitohankkeen kumppani. Lisäksi keskusliitto on keskeinen kumppani vaikuttamistyössä.
- Helsingin kaupunki rahoittaa yhdistyksen paikallista toimintaa. Tämän lisäksi kaupunki on ollut hyvin aktiivinen kehittämään omaa toimintaansa, jotta sateenkaariperheet osattaisiin kohdata kaupungin palveluissa entistä paremmin. Vuoden 2016 aikana tehtiin merkittävää yhteistyötä esimerkiksi varhaiskasvatusviraston kanssa. Myös Turun ja Tampereen kaupungit rahoittavat oman alueensa toimintaa pienehköillä avustuksilla.

245

Muita tärkeitä yhteistyökumppaneita, joiden kanssa on toimittu aktiivisesti vuoden 2016 aikana, ovat ainakin Trasek ry, Regnbågsankan ja joukko Setan paikallisjärjestöjä.

247

248

249

2.3. Kansainvälinen vaikuttamistyö

250

251

252

253

254

255

256

257

Vuoden 2016 aikana yhdistys toimi aktiivisesti Euroopan sateenkaariperheyhdistysten kattojärjestössä Nelfassa (Network of European LGBT Families Associations), jonka perustajajäsen yhdistys on. Yhdistyksen hallituksen jäsen Juha-Pekka Hippi toimi Nelfan hallituksen jäsenenä. Muita kansainvälisen vaikuttamistyön tärkeitä kumppaneita (ja kattojärjestöjä) ovat Transgender Europe, Ilga ja ennen kaikkea sen eurooppalainen osasto, Ilga-Eurooppa. Yhdistyksen kv-aktivistit toimivat myös Setan kv-työryhmässä. Yhdistys osallistui Nelfan ja Ilga-Euroopan vuosikokouksiin.

258 Nelfa ja sen sisarjärjestöt muilla mantereilla järjestivät viidettä kertaa Kansainvälisen
 259 sateenkaariperhepäivän 1.5.2016. Yhdistyksen toiminnanjohtaja toimii päivän
 260 koordinaatioryhmässä. Sateenkaariperhepäivän tapahtumia järjestettiin viidellä paikkakunnalla.

261 Venäjä-yhteistyö jatkui myös vuoden 2016 aikana. Pidettiin yhteyttä venäläisiin
 262 sateenkaariperhejärjestöihin, autettiin ja tuettiin yksittäisiä venäläisiä sateenkaariperheitä, jotka
 263 hakevat Suomesta turvapaikkaa. Kirjoitettiin lausunto yhden perheen valitukseen hallinto-
 264 oikeuteen.

265 Arvio: Asetetut tavoitteet saavutettiin muilta osin, paitsi Kreikassa järjestettäväksi suunniteltujen
 266 Eurooppapäivien järjestämiseen ei voitu osallistua, koska paikallinen järjestäjä perui tapahtuman

267
 268

269 3. Ammatillisen työn kehittäminen ja tiedon tuottaminen

270

271 3.1 Ammatillinen koulutus sateenkaariperheistä

272

273

274 Vuonna 2016 koulutustoimintaa toteutettiin opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittaman
 275 koulutushankkeen Sateenkaariperheet ja ammatillinen osaaminen puitteissa, jonka ytimessä on
 276 sateenkaariperhetiedon ja -osaamisen lisääminen ja juurruttaminen kasvatus- ja opetusalan
 277 toimijoiden parissa. Kehittämisen- ja koulutustyötä tehtiin yhteistyössä erityisesti kuntien
 278 varhaiskasvatuksen ja opetuksen hallintojen, kasvatus- ja opetusalan ammattilaisia kouluttavien
 279 oppilaitosten ja muiden alan vaikuttajien kanssa (mm. Opetushallitus). Hankkeesta vastasi
 280 31.1.2016 asti koulutussuunnittelija Maiju Toivonen ja 1.2.2016 alkaen koulutussuunnittelija Sanna
 281 Nevala.

282

283 Kaikkiin ammatillisen täydennyskoulutuksen pyyntöihin vastattiin. Koulutuksia järjestettiin 61 kpl 22
 284 eri paikkakunnalla ympäri Suomea. Koulutuksilla (yht. 165 oppituntia) tavoitettiin 1813 työssään
 285 perheitä kohtaava ammattilaista tai tulevaa ammattilaista. Kouluttajina toimivat
 286 koulutussuunnittelijan lisäksi muut yhdistyksen työntekijät, hallituksen jäsenet, ja
 287 vapaaehtoiskouluttajat sekä muut asiantuntijat ja yhteistyökumppanit. Koulutuksista saatu palaute
 288 on ollut erinomaista. Koulutussisältöjä on kehitetty aktiivisesti koulutuspalautteen,
 289 tutkimushankkeesta saadun tiedon ja perheiden kokemusten pohjalta.

290

291 Toimijakohtaisia koulutuspyyntöjä oli niin runsaasti, että avoimia koulutuksia järjestettiin vain kaksi.
 292 Useilla paikkakunnilla tilaajat markkinoivat koulutuksia omaa yksikköään laajemmin, jolloin myös
 293 tilaajatahon ulkopuolisilla toimijoilla oli mahdollisuus osallistua. Perheikka.fi-sivuston kaikille
 294 avoimet verkkoluennot Intersukupuolinen lapsi perheessä ja Lahjasolulapsi sateenkaariperheessä
 295 ovat tavoittaneet myös ammattilaisia.

296

297 Varhaiskasvatuksen yksiköiden ja ammattilaisia kouluttavien oppilaitosten kanssa käytiin hyvää
 298 vuoropuhelua. Monet tahot ovat nyt havainneet tarpeen yhdenvertaisuusosaamiselle, mikä lisää
 299 kiinnostusta koulutuksia kohtaan. Koulutusmarkkinointia kohdennettiin vahvasti myös kouluihin ja
 300 kuntien opetustoimiin, mutta heitä emme tavoittaneet koulutuksilla juuri lainkaan. Yksi mahdollinen
 301 syy tälle voi olla se, että vuonna 2016 kouluilla oli suuri työ uusien opetussuunnitelmien laatimisen
 302 kanssa, jolloin kouluttautumiselle ei jäänyt aikaa. Vuoropuhelua ammattilaisten kanssa käytiin
 303 myös messuilla ja tapahtumissa, kuten kasvatus- ja opetusalan ammattilaisten Educa-messuilla.

304

305 Lapsi- ja perhetyötä koskeviin oppaisiin ja suunnitelmiin vaikutettiin aktiivisesti ja oma-aloitteisesti.
 306 Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen Lastensuojelun käsikirjan sateenkaariperhe-osuus päivitettiin.
 307 Opetushallituksen varhaiskasvatuksen suunnitelmien perusteita kommentoitiin yhdessä
 308 Monimuotoiset perheet -verkoston kanssa ja Sosiaali- ja terveysministeriön tuottamaa Sukupuolten

309 tasa-arvo neuvolan asiakastyössä -opasta kommentointiin yhteistyössä Seta ry:n ja Monimuotoiset
310 perheet -verkoston kanssa saaden oppaissa näkyviä muutoksia aikaan. Lisäksi tuettiin Talentian
311 Sosiaalialan Opiskelijoiden TaSO ry:n kannanottoa moninaisuusteemojen sisällyttämiseksi osaksi
312 ammattikorkeakoulujen opetussuunnitelmia.

313
314 Sateenkaariperheteemaa vietiin kasvatus- ja opetusalan ammattilaisten tietoisuuteen myös
315 Opettaja-lehden artikkelilla, ja sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille tehtiin yhteistyössä Emma ja
316 Elias -ohjelman kanssa kolme tietoisuudenvideoa Neuvolainfo.fi-sivustolle. Yksi videoista tehtiin
317 yhteistyössä tutkimushankkeen kanssa. Yhdistyksen oppaista otettiin uusia painoksia. Uuden,
318 myös koulutustoimintaan soveltuvan sateenkaariperheteeman valmistelu aloitettiin Perheikka.fi-
319 sivustolle. Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen AMK-tasoisin kurssin Monimuotoiset perheet
320 nyky-yhteiskunnassa materiaalien tuottamiseen osallistuttiin.

321
322 Seta ry:n kanssa tehtiin aktiivista yhteistyötä mm. kouluttajatapaamisten ja koulutusmateriaalien
323 arvioinnin tiimoilta. Loppuvuodesta käynnistettiin yhteisen koulutushankkeen suunnittelu ja
324 hakeminen Opetushallituksen opetustoimen henkilöstön täydennyskoulutus -rahoituksesta.
325 Hankkeen teemana on sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen ja sateenkaariperheiden
326 moninaisuus varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja lukiossa. Hankkeen suunnitteluun
327 osallistui myös Regnbågsankan rf.

328
329 Regnbågsankan rf:n kanssa aloitettiin koulutusyhteistyö ruotsinkielisten
330 sateenkaariperhekoulutusten osalta. Koulutussuunnittelija perehdytti Regnbågsankanin
331 koordinaattorin sateenkaariperheteemaan, ja yhteistyön tuloksena syksyllä toteutettiin kolme
332 ruotsinkielistä sateenkaariperhekoulutusta varhaiskasvatuksen ammattilaisille ja opiskelijoille
333 Helsingin alueella.

334
335 Koulutusten osalta tehtiin paljon myös muuta yhteistyötä. Kemiönsaaren kunnan, Setan
336 Transtukipisteen ja Regnbågsankanin kanssa toteutettiin yhteinen koulutustapahtuma. Emma ja
337 Elias -ohjelman ja Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen kanssa osallistuttiin viiden
338 seminaaripäivän toteuttamiseen ammattikorkeakouluissa pääkaupunkiseudulla ja Joensuussa.
339 Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen omaan seminaaripäivään osallistuttiin Oulussa.
340 Parisuhdekeskus Katajan kanssa aloitettiin yhteisen alaseminaarin suunnittelu Emma ja Elias -
341 ohjelman Parisuhteen tukeminen lapsiperheessä -seminaaripäiviin.

342
343 Vapaaehtoiskouluttajien verkostoa alettiin voimakkaasti juurruttaa ja toimintaa kehittää
344 koulutustoiminnan jatkuvuuden ja laadun takaamiseksi sen varalle, että yhdistys ei löydä rahoitusta
345 uudelle koulutushankkeelle. Lokakuussa järjestettiin yhden päivän täydennyskoulutustapaaminen
346 Helsingissä vanhoille vapaaehtoiskouluttajille, ja kahden päivän koulutus Oulussa uusille
347 vapaaehtoiskouluttajille erityisesti Pohjanmaan ja Pohjois-Suomen alueilta. Vuoden aikana
348 joukkoon liittyi 10 uutta vapaaehtoiskouluttajaa. Vuoden lopussa vapaaehtoiskouluttajia oli
349 yhteensä 18 Helsingissä, Kotkassa, Turussa, Jyväskylässä, Mikkelissä, Siilinjärvellä, Vaasassa ja
350 Oulussa. Heistä kahdeksan koulutti vuoden 2016 aikana.

351

352 **3.1. Tutkimuksia ja selvityksiä sateenkaariperheiden hyvinvoinnista**

353

354 Sateenkaariperheiden lasten hyvinvointi 2014–2018 -tutkimushankkeessa työskenteli tutkija Kia
355 Aarnio. Vuoden aikana analysoitiin tilastollisin ja laadullisin menetelmin sateenkaariperheiden 10–
356 12-vuotiaiden lasten ja 13–18-vuotiaiden nuorten laajojen kyselyiden vastauksia, jotka on kerätty
357 syys-joulukuussa 2015. Tuloksista ja niiden perusteella vedettävistä johtopäätöksistä valmisteltiin
358 Väestöliiton julkaisusarjassa keväällä 2017 julkaistavaa laajaa tutkimusraporttia. Raportti ei
359 valmistunut alkuperäisen suunnitelman mukaisesti vuoden 2016 puolella, sillä tutkimushankkeen

360 ohjausryhmä preferoi nuorempien, 7–10-vuotiaiden lasten haastattelututkimuksen toteuttamista jo
361 vuotta aiottua aiemmin.

362 Kevään 2016 aikana suunniteltiin tutkimusta ja tutkimusmenetelmiä, joilla kartoittaa
363 sateenkaariperheessä elävien 7–10-vuotiaiden lasten näkemyksiä perheestään ja muista
364 sosiaalisista verkostoistaan. Haastattelijaksi palkattiin yhteiskuntatieteiden tohtori Kati Kallinen.
365 Tutkimukselle haettiin eettistä lausuntoa Nuorisotutkimusseuralta, joka myönsi myönteisen
366 lausunnon 25.4.2016. Haastattelut järjestettiin elo-lokakuussa 2016. Haastattelututkimukseen
367 osallistuvien lasten vanhempia pyydettiin myös täyttämään hieman muokatut vanhempien kyselyt.
368 Seitsemäntoista lasta haastateltiin ja heidän kanssaan täytettiin verkostokartat. Vanhemmista 14
369 vastasi kyselyyn.

370 Yhteistyötahoille analysoitiin osia vanhempien kyselyn vastauksista alustavalla tasolla, mutta
371 vanhempien tulosten analysointi sekä vanhemmista koostuva fokusryhmähaastattelu siirtyivät
372 vuoteen 2017, koska päätettiin keskittyä ensin monenikäisten lasten ja nuorten tuloksiin.

373 Tutkimushankkeen yhteistyökumppaneiden muodostama ohjausryhmä, johon kuuluu Väestöliitto,
374 THL, MLL, LSKL, Suomen Mielenterveysseura sekä Tampereen yliopiston Terveystieteiden
375 yksikön hoitotieteen laitos, kokoontui vuoden 2016 aikana kerran. Tutkimushankkeen puitteissa
376 pidettiin kolme tieteellistä esitystä: huhtikuussa Perhetutkimuspäivillä Helsingissä, kesäkuussa
377 Lapsudentutkimuksen konferenssissa Turussa ja marraskuussa Väestöliiton tutkijaseminaarissa.
378 Tutkimushankkeen aiheista kerrottiin myös neuvolatyöntekijöille suunnatulla infovideolla.
379 Tutkimushankkeessa kertyneitä tietoja välitettiin suurelle yleisölle Nuorisotutkimusseuran
380 julkaisussa yhteiskirjoituksessa tutkija Riikka Taavetin kanssa sekä muutamassa
381 lehtihaastattelussa. Tutkimushankkeen rahoittaa OKM, jolta hanke sai myös jatkorahoituksen
382 vuosille 2016–2018.

383 Tutkimushankkeessa muotoiltiin kysymyksiä Sateenkaariperheet ry:n jäsenkyselyyn, joka kerättiin
384 ensimmäistä kertaa joulukuussa 2016–tammikuussa 2017. Monet 279 vastaajasta kirjoittivat
385 palautteeksi, että jäsenkysely on tarpeellinen ja hyvin toteutettu. Kysymyksillä on tarkoitus
386 kartoittaa tulevana vuosina pitkittäistutkimuksena Sateenkaariperheet ry:n jäsenperheiden ja -
387 koululaisten tarpeita ja hyvinvointia.

388 Lisäksi yhdistyksessä vuonna 2015 kerättyä kyselyaineistoa sosiaalisten vanhempien
389 kokemuksista, joita on saatu 64 vastaajalta, analysoitiin tutkijan opastuksella opinnäytetyöntekijä
390 Janina Takalan toimesta. Yhdistyksen harjoittelijan Salla Friskin kanssa suunniteltiin ja kerättiin
391 kysely transihmisten vanhemmuuskokemuksista ja -toiveista, johon saatiin 95 vastausta.

392 Tutkimushankkeen lisäksi yhdistys tukee sateenkaariperheitä koskevaa tutkimus- ja
393 kehittämistoimintaa neuvomalla opinnäytetyöntekijöitä, konsultoimalla tutkimushankkeita,
394 listaamalla nettisivuilla tutkimustarpeita ja etsimällä vapaaehtoisia tutkimukseen osallistujia.
395 Vuoden 2016 aikana yhdistys neuvoi noin 50 kertaa opinnäytetyön tekijöitä. Opiskelijat perehtyvät
396 sateenkaariperheteemoihin ja toimivat omissa opiskeluryhmissään sateenkaariperhetietouden
397 asiantuntijoina ja kouluttajina. Suuri osa neuvottavista on valmistumassa sosionomiksi, osa muun
398 muassa kättilöiksi ja kasvatustieteen maistereiksi.

399

400 **3.2. Väriä perhehoitoon -hanke 2016–2019**

401 Hankkeelle ei saatu rahoitusta. Hankkeen toimintoja ei ole kyetty järjestämään muulla
402 rahoituksella. Omien työntekijöiden työpanos ei ole muiden tehtävien ohessa riittänyt hankkeessa
403 suunniteltujen toimenpiteiden tekemiseen. Yritetään hakea hankkeelle uudesta rahoitusta.

404

405 **3.3. Perhe-, parisuhde- ja eroneuvonnan kehittäminen**

406 Koska Perhesuhdekeskus -hankkeelle ei saatu rahoitusta, ei tämän alan kehittämistoimintaa ole
407 kyetty tekemään. On tuettu Katajan Sateenkaariparit -hankkeen toimintaa tällä kentällä.

3.4. Sateenkaariperheitä koskevat julkaisut

410 Toimintavuoden aikana julkaistiin toimintasuunnitelman mukaisesti seuraavat materiaalit:

- 411 • Yleisesite, suomi ja englantia
- 412 • Sosiaalisen äidin opas
- 413 • Uusintapainokset koululaisen oppaasta, ero-oppaasta sekä oppaasta kouluille ja
- 414 päiväkodeille

415

416

4. Vertaistoiminta, perheiden tukeminen ja neuvonta

418

419

4.1. Monimuotoista vertaistoimintaa perheille

421

Miestoiminta

422

423

424

425

426

427

428

429

430

431

432

433

434

435

436

437

438

439

Miesten toiminnan kehittäminen jatkui toista vuotta painopistealueena. Miestyöryhmän vuonna 2015 tekemien suunnitelmien pohjalta miehille suunnattuja tapahtumia toteutettiin seuraavasti: trans-isien leiri maaliskuussa, Miten miehet tekevät lapsia -tilaisuus kesällä, miesten avoin tapaaminen Helsinki Prideilla, miesten parisuhdeilta huhti- ja kesäkuussa, etä-isien tapaaminen marraskuussa sekä apilaperhetapahtumat huhti- ja marraskuussa. Miesten perheleirille suunniteltiin mahtava ohjelma yhteistyössä seksuaalipedagogi Juha Kilpiän kanssa. Leirin markkinointiin käytettiin paljon aikaa ja vaivaa. Omasta lapsesta haaveilevia miehiä houkuteltiin tulemaan mukaan kummi- tai sukulaislapsen kanssa. Laajasta mainostuksesta huolimatta mukaan ilmoittautui vain kaksi perhettä, minkä vuoksi leiri jouduttiin perumaan. Facebookiin perustettiin miehille oma keskustelu- ja tiedotusryhmä Sateenkaari-isä(ksi). Ryhmässä oli vuoden 2016 lopussa 64 jäsentä. Maaliskuussa järjestettiin keskustelutilaisuus miesten perheellistymismahdollisuuksista. Kokemuskouluttajien lisäksi mukana keskustelussa olivat, kansanedustaja Jani Toivola, lainsäädäntöneuvos Laura Määttänen Oikeusministeriöstä, lakimies Jonna Salmela Adoptiolautakunnasta, kansainvälisen adoptiopalvelun päällikkö Irene Pärssinen-Hentula ja aluetoimiston johtaja Kristiina Mattinen Pelastakaa Lapsista sekä dosentti Kati Juva, Lääkärien sosiaalinen vastuu ry, Lääkäriliiton eettinen neuvottelukunta.

440

441

442

Uusperhetoiminta

443

444

445

446

447

448

449

450

451

452

453

454

455

456

Uusperheet olivat yhtenä toiminnan painopistealueena. Toiminnan toteuttamisessa jäätin tavoitteista. Uusperheiden kohdalla vuosi kuluikin vahvemmin suunnittelun merkeissä.

- Aloitettiin uusperheiden oman perheleirin suunnittelu kesälle 2017
- Päätettiin, että ensimmäinen tuettu uusperheloma järjestetäänkin vasta oman leirin jälkeen vuonna 2018 yhteistyössä Hyvinvointilomien tai Maaseudun terveys- ja lomahuolto ry:n kanssa
- Uusperheiden entuudestaan lapsettomille aikuisille perustettiin oma facebook-vertaisryhmä, jossa vuoden lopussa kahdeksan jäsentä.
- Päätettiin perustaa uusperheiden vanhemmille oma facebook-ryhmä, jossa he voivat asuinpaikasta riippumatta keskustella uusperhe-elämään liittyvistä asioista.
- Uusperheiden suljettu nettiryhmä siirtyi toteutettavaksi huhtikuussa 2017 vertaisohjaajien kiireiden takia, syksyllä 2016 ei olisi saatu ryhmälle riittävän monta ohjaajaa.

457

458 Apilaperhetoiminta

459

460 Apilaperheille järjestettiin kaksi tapahtumaa. Huhtikuun apilatilaisuuden vetivät yhdistyksen
 461 työntekijät. Tilaisuus kesti neljä tuntia ja sisälsi sekä tieto-osuuden että tutustumista. Syksyn kaksi-
 462 tuntinen apilaperhetapaaminen oli vertaisohjattu. Apilaperhettä suunnittelevia neuvottiin runsaasti
 463 neuvontapalveluiden kautta. Moni kysyy neuvoja juridisissa ja muissa byrokraattisissa
 464 kysymyksissä, mutta neuvoja vanhemmuuskumppaneiden löytämiseksi tuli aiempaa enemmän.
 465 Sateenkaariperheet ry on selvästi lunastanut paikkansa ydinperheestä poikkeavien ja etenkin
 466 vanhemmuuskumppanuusperheiden asiantuntijatahona. Useita yhteydenottoja tuli myös ihmisiltä,
 467 jotka haaveilivat heteroparisuhteesta, mutta sen puuttuessa toivoivat vanhemmaksi tulemistä
 468 esimerkiksi yhdessä miesparin kanssa. Vanhemmuuskumppaniksi.fi-palvelun käynnistämiseen
 469 etsittiin vapaaehtoisia, tuloksetta. Ihmisiä ohjattiin etsimään vanhemmuuskumppaneita mm.
 470 sateenkaariperhe-keskustelufoorumien, apilatapahtumien, alkutaipaleiltojen sekä yleisten
 471 nettikeskustelu- ja treffipalstojen kautta.

472

473 Koululaisten toiminta

474

- 475 • Koululaisille järjestettiin paikallisesti ikiomaa toimintaa Helsingissä, Tampereella ja
- 476 Turussa. Näistä toiminnoista tarkemmin alueittain.
- 477 • Koululaisten ja vanhempien keväinen leiri Ylöjärvellä on jo vakiintunut toimintamuoto. Leiri
- 478 järjestettiin huhtikuussa viidennen kerran Antaverkan leirikeskuksessa. Leirillä panostettiin
- 479 perheiden yhteiseen tekemiseen. Leirille osallistui 27 henkilöä kahdeksasta perheestä.
- 480 • Kesän perheleirin yhteyteen järjestettiin edellisvuosien tapaan koululaisille oma
- 481 rinnakkaisleiri, ja tämä järjestely sai sekä vanhemmilta että lapsilta erittäin hyvää
- 482 palautetta. Koululaisten leirille osallistui 30 nuorta.
- 483 • Muutaman vuoden tauon jälkeen järjestettiin jälleen koululaisten syyslomapäiväleiri
- 484 Helsingissä. Leiri oli yhden päivän pituinen ja tällä kertaa myös vanhemmat olivat
- 485 tervetulleita mukaan.
- 486

487 Vapaaehtoisesti toteutettua paikallistoimintaa 11 paikkakunnalla

488

489 Paikallistapaamisissa ja muissa paikallisissa tapahtumissa kävi vuonna 2016 noin 10 prosenttia
 490 vähemmän osallistujia kuin vuonna 2015. Paikallistapaamisten suunnittelusta ja järjestämisestä
 491 huolehtivat kunkin paikkakunnan vapaaehtoiset, jotka yhdessä muodostavat paikallistiimin.
 492 Vertaistoiminnan koordinaattori koordinoi paikallistiimien toimintaa. Kolmella paikkakunnalla
 493 kaupunki tukee paikallistoimintaa avustuksilla, joilla kustannetaan oman kaupungin toiminnan
 494 toimintakuluja.

495

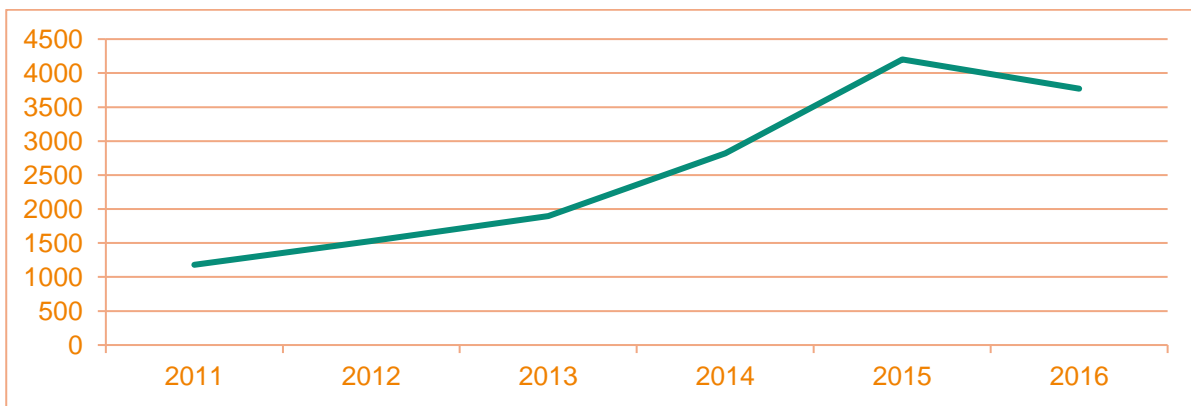
496 Taulukko: Osallistumiset paikallistoimintaan

497

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Helsinki	400	720	1065	1655	2046	2010
Jyväskylä	200	290	240	200	343	247
Kymenlaakso	0	0	0	30	32	43
Kuopio	0	0	0	20	12	20
Mikkeli	0	20	100	20	20	20
Oulu	120	100	110	125	143	196
Pori	0	0	0	80	97	137
Rovaniemi	60	20	20	0	20	20
Seinäjoki	0	0	0	100	94	88
Tampere	150	140	190	249	693	705
Turku	250	200	170	342	701	287
YHTEENSÄ	1180	1530	1895	2821	4201	3773

498

499

500

501

502 Taulukon luvut sisältävät osallistumiset vain alla kuvattuihin **paikallisiin** tapahtumiin. Mukana ei
 503 ole perhevalmennusten, parisuhdetoiminnan, leiritoiminnan, perheaikaa.fi-toiminnan ja muun
 504 valtakunnallisen vertaistoiminnan lukuja, koska ne tilastoidaan erikseen.

505

506 Helsinki

507 Pääkaupunkiseudun paikallistiimi järjesti *perhetapaamisia* kahdeksan kertaa vuoden aikana
 508 Leikkipuisto Linjan sisätiloissa. Perhetapaamiset ovat koko perheen avoimia tapahtumia, joissa on
 509 ollut vaihtelevasti erilaista tekemistä ja teemaa mutta myös aikaa ja mahdollisuutta avoimelle
 510 keskustelulle, tutustumiselle sekä näyttärihenkiselle kahvitelulle.

511 *Perhekahvila* järjestettiin vuoden 2016 aikana joka tiistai. Tapaamisissa oli välillä ohjattua toimintaa
 512 mm. museovierailuja, askartelua ja tanssituokio, mutta aina aikaa myös kahvitelulle, tutustumiselle
 513 ja muulle vapaalle yhdessäololle.

514 Kuukausittaisten *perhetapaamisten* lisäksi Helsingin aktiiviset sateenkaariperheet ovat vuoden
 515 2016 aikana tehneet erinäisiä retkiä muun muassa Villa Elfvikin ja Viikin luontoon, museoon,
 516 Haltialan kotieläintilalle, Huimalan reippailuhalliin ja Yllätysvieras ystävälle –
 517 nukketeatteriesitykseen. Sateenkaariperheiden toimitiloissa järjestettiin marraskuussa
 518 asiantuntijaluento Lapsettomuudesta (yhteistyössä Simpukka ry:n kanssa).

519 Helsingin *alkutaipaleryhmä* kokoontui säännöllisesti vuonna 2016 kerran kuukaudessa.
 520 Alkutaipaleryhmän tarkoitus on toimia vertaistukena perhettä suunnitteleville ja jo perheellisille.
 521 Alkutaipaleryhmässä on vaihdettu luottamuksellisesti kuulumisia perheellistymisen eri vaiheista.

522 *Taaperotapaamiset* jatkuivat vuonna 2016, tapaamiset ovat vapaamuotoisia viikonloppu
 523 tapaamisia kerran kuussa pikkulapsiperheille. Heterosuhteessa lapsia saaneille

524 sateenkaariperheellisille järjestettiin keväällä kolme tapaamista, joissa vetäjänä toimi yhdistyksen
 525 harjoittelija. Syksyiltä tapaamiset jäivät toteutumatta vertaisohjaajan puutteen takia. Sosiaalisten
 526 vanhempien ryhmä taas kokoontui vain yhden kerran, koska uutta vertaisvetäjää ei löytynyt.

527 Koululaisten omia kokoontumisia järjestettiin vuoden aikana seitsemän kertaa, mm. vesipuistoon,
 528 Prison Islandille, trampoliinipuistoon, melomaan ja yli 12-vuotiaat room escapea pelaamaan.
 529 Syyslomalla koululaisille järjestettiin yhden päivän pituinen päiväleiri. Osa koululaisista osallistui
 530 toimintaan yhdessä perheensä kanssa ja osa itsekseen. Koululaiset keräsivät toimintaansa rahaa
 531 myymällä sateenkaarituotteita Helsinki Prideilla. Koko perheen yhteisille retkille Puuhamaahan ja
 532 Huimalaan osallistui etupäässä koululaisten perheitä.

533 Helsinki Pride -viikon yhteydessä kesäkuun lopussa järjestettiin normaalitoiminnan lisäksi
 534 satutuokio, muskari-konsertti, Miten lapsia tehdään -tapahtuma, Miten miehet tekevät lapsia –
 535 tilaisuus, miesten parisuhdeilta ja sekä perinteinen perhepiknik ennen kulkuetta. Yhteensä
 536 Prideviikolla toimintaan osallistui 150 henkilöä.

537 TransHelsinki-viikolla järjestettiin vertaistoiminnan koordinaattorin toimesta erityisesti transihmisille
 538 suunnattu neuvonta-chat. Intersukupuolinen lapsi perheessä -luento järjestettiin yhteistyössä
 539 Transtukipisteen kanssa. Keskustelutilaisuus sukupuolen moninaisuus ja vanhemmuus keräsi
 540 mukavasti osallistujia. Transvanhempien perheet tekivät retken Rush trampoliinipuistoon ja
 541 paikalla oli enemmän lapsia kuin koskaan aiemmin.

542 Pääkaupunkiseudun sateenkaariperheille luotiin oma facebook -sivusto, jonka avulla pyrittiin
 543 lisäämään tiedotusta pääkaupunkiseudun tapahtumista. Salaiseen Pääkaupunkiseudun
 544 sateenkaariperheet -facebook-ryhmään kuului vuoden lopulla 202 jäsentä.

545

546 Jyväskylä

547 Vuoden 2016 tapaamisissa kävi lähes 250 lasta ja aikuista. Tapaamisia oli 29. Vetäjien määrä
 548 laski kahteen. Kaikille avoimia perhetapaamisia järjestettiin keväällä ja syksyllä kerran
 549 kuukaudessa. Perhesählyä pelattiin keväällä kerran kuussa. Pelaajien aloitteessa pelikerrat
 550 kaksinkertaistettiin, ja koko syyskauden pelivuoroja oli kaksi joka kuukausi. Keväällä toimintansa
 551 aloitti sosiaalisten vanhempien ryhmä. Ryhmä kokoontui kerran keväällä ja kerran syksyllä. Näiden
 552 tapaamisten lisäksi tehtiin laskiaisretki Hiihtomaahan, vietettiin pikkujouluja Laajavuoren kylpylässä
 553 ja käytiin pomppimassa trampoliinimaailmassa. Heti vuoden alussa järjestettiin kaksi suljettua
 554 keskustelutilaisuutta, toinen synnyttäneille äideille ja toinen sosiaalisille vanhemmille. Tilaisuudet
 555 alusti ja veti psykologi Kaija-Leena Kaijaluoto. Paikallistoiminnan kehittämispäiville osallistui yksi
 556 vetäjä.

557

558 Kymenlaakso

559 Kymenlaakson paikallisryhmän kolmantena toimintavuotena toimintaan liittyi mukaan kaksi uutta
 560 sateenkaariperhettä ja yksi perhettä suunnitteleva pari. Toiminta vilkaistui vuoden kuluessa
 561 hieman, kun paikallistiimiin saatiin mukaan toinen henkilö. Perhetapaamisia järjestettiin vuoden
 562 aikana neljä: helmikuun parisuhdeiltapäivä Kotkassa, toukokuun puistopiknik Katariinan
 563 meripuistossa, lokakuun talutusratsastus Loviisassa ja joulukuun pikkujoulut partiokodalla
 564 Karhulassa. Tapahtumiin osallistui keskimäärin 4–5 perhettä tai paria. Tapaamisten lisäksi
 565 järjestettiin yksi Sateenkaariperheiden ammatillinen kohtaaminen -koulutus Kotkan neuvoloiden
 566 henkilökunnalle sekä osallistuttiin valtakunnallisiin koulutus- ja kehittämispäiviin. Tiedotuskanavana
 567 toimivassa Facebook-ryhmässä oli vuoden lopussa 28 jäsentä.

568

569 Oulu

570 Oulussa järjestettiin vuoden 2016 aikana kymmenen kuukausitapaamista Avoimen päiväkodin
 571 tiloissa. Tapaamisissa perheillä oli mahdollisuus keskustella, leikkiä sekä osallistua muskariin.

572 Heinäkuussa tavattiin kaksi kertaa puistotapaamisten merkeissä. Lokakuussa vietettiin Halloween-
573 juhlia, marraskuussa oltiin päivän sisäleikkipuisto HopLopissa ja joulukuussa pidettiin pikkujoulut
574 sekä koristeltiin piparkakkuja. Tapaamisissa oli yhteensä 196 osallistumista. Uusia perheitä tuli
575 myös mukaan toimintaan. Oulun perheiden Facebook-ryhmässä oli vuoden lopussa 21 jäsentä ja
576 sähköpostilistalla 47 henkilöä.

577

578 Pori

579 Vuonna 2016 Porissa tavattiin kerran kuussa. Talvikaudella tapaamiset olivat MLL:n
580 perhekahvilassa ja kesällä tavattiin ulkona. Keväällä yhden tapaamisen teemana oli kantaminen,
581 jolloin kantovälinetukihenkilö oli paikalla. Kansainvälisenä sateenkaariperhepäivänä oltiin yhdessä
582 piknikillä Kirjurinluodolla. Elokuussa retkeiltiin Selkämeren kansallispuistossa. Syyskuussa
583 järjestettiin Miten lapsia tehdään? -tilaisuus ja joulukuussa vietettiin pikkujouluja askarrellen ja
584 pipareita koristellen. Vuoden aikana tehtiin yhteistyötä sekä MLL:n Satakunnan piirin sekä
585 paikallisen lapsiperheiden yhdistyksen Lapsis ry:n kanssa. Olimme huhtikuussa MLL:n edustajan
586 mukana Satakunnan varhaiskasvatusseminaarissa tuomassa esiin sateenkaariperheitä. Uusia
587 perheitä löysi vuoden aikana ilahduttavasti mukaan toimintaan.

588

589 Seinäjoki

590 Seinäjoella järjestettiin seitsemän kuukausitapaamista Seinäjoen kaupungilta vuokratuissa tiloissa.
591 Tapaamisissa keskusteltiin, kahviteltiin nyyttärihengessä ja leikittiin. Joissakin tapaamisissa oli
592 ohjelmaa, kuten askartelua. Lisäksi kokoonnuttiin kolme kertaa Touhutaloon ja kerran Duudsonit
593 Activity Parkiin. Kesällä Seinäjoen Sateenkaariperheet osallistuivat Seinäjoella pidettävään
594 Prideen ja järjestivät Pride Piknikillä lapsille ohjattua sirkustelua. Seinäjoella pidettiin myös Miten
595 lapsia tehdään -tilaisuus. Seinäjoen salaisessa facebook-ryhmässä oli 24 jäsentä ja virallisella
596 tiedotussivulla 38 seuraajaa.

597

598 Tampere

599 Vuonna 2016 Tampereen sateenkaariperhetoiminta jatkoi kasvuaan 705 kävijään. Kaikkiaan
600 tapaamiskertoja oli vuoden aikana 53.

601 Perhetapaamiset olivat kuukausittaisia. Rennon yhdessäolon merkeissä kokoonnuttiin mm.
602 Huushollissa, pulkkamäessä, Puuhamaassa, Lasten Kuplassa ja Teatteri Mukamaksessa.
603 Pirkanmaan Priden aikaan järjestettiin perhetapaaminen ja Miten lapsia tehdään -ilta. Perheiden
604 yhteisiä pikkujouluja vietettiin Reipin tilalla eläinten keskellä.

605 Syyskuussa järjestettiin viikonlopun mittainen perheleiri Torpan kurssikeskuksessa, johon osallistui
606 10 perhettä.

607 Koululaiset kokoontuivat monenlaiset toiminnan merkeissä. Vuoden aikana mm. ratsastettiin,
608 kiipeiltiin, tehtiin teatteriretki ja vierailtiin trapoliinipuistossa.

609 Kotivanhemmille lapsineen suunnattu pienten ryhmä kokoontui 1-3 kertaa kuukaudessa.
610 Tapaamisia oli kaikkiaan 24 kpl. Ryhmän lapset olivat lähinnä 0-2 -vuotiaita.

611 Pienten ryhmän kahittelutapaamiset Pirkanmaan Setan toimistolla, puistotreffit, Hoplop ja muut
612 tapaamiset palvelivat erinomaisesti tuoreiden perheiden vertaistuen ja verkostoitumisen tarvetta.

613 Alkutaipale -ryhmä kokoontui vuoden aikana kahdeksan kertaa lähinnä kahittelun ja keskustelun
614 merkeissä Setan toimistolla. Maaliskuussa tehtiin vuosittainen tutustumiskäynti Ovumian
615 hedelmöitysklinikalle.

616 Tampereen sateenkaariperheiden Facebook-tiedotussivulla on 135 tykkääjää ja suljetussa
617 Facebook-keskusteluryhmässä 130 jäsentä.

618

619 Turku

620 Vuonna 2016 Turun sateenkaariperhetoiminta pysyi vakiintuneella tasollaan. Paikallistiimissä
621 tapahtui pientä vaihtelua, mutta koko pysyi samana. Turussa löydettiin uusi hieno toimintatila,
622 Tyttöjen Talo, jossa kokoonnuttiin syyskuusta alkaen.

623 Perhetapaamisia järjestettiin vuoden aikana kuusi. Kansainvälistä sateenkaariperhepäivää juhlistettiin
624 näyttävästi ja ohjelmassa oli sirkusesitys, jonka jälkeen sirkustaiteilijat opastivat lapsia
625 sirkustempujen saloihin. Joulukuussa järjestettiin kaikille yhteinen tonttujuhla, jossa esiintyjänä ja
626 perheitä laulattamassa oli PapriKati.

627 Aikuisille järjestettiin kaksi teatteriretkä. Keväällä käytiin katsomassa Tehdas Teatterissa John -
628 Eleanor -näytelmän ja joulukuussa homokabaree Homot on perheestä. Tammikuussa järjestettiin
629 etä- ja lähivanhempien tapaaminen. Koululaisille ja eskareille järjestettiin avoin pelikerho
630 lokakuussa. Pelikerho saavutti suuren suosin ja saa jatkoa tulevana toimintavuonna.

631 Lasten Turku Pride 2016 järjestettiin Turku Priden yhteydessä 22.–28.8.2016. Tapahtumaviikon
632 ohjelmaan osallistuttiin järjestämällä jokaisen vertaistukiryhmän tapaaminen avoimet ovet -
633 periaatteella. Tällä saatiinkin uusia perheitä mukavasti mukaan toimintaan.

634 Yhden vanhemman sateenkaariperheiden tapaamiset järjestettiin keväällä kotitapaamisina, joista
635 teemallisia olivat ystävänpäivän tapaaminen, grillaus-iltapäivä sekä Juha Mäkilän pianokonsertti,
636 jossa ohjelmassa oli myös yhteislaulua. Marraskuussa näytelmäkirjailija Pirjo-Riitta ohjasi ryhmälle
637 kaamoskirjoittamisen työpajaa. Joulukuussa järjestettiin teatterivierailu Raisa Omaheimon Läski-
638 monologia katsomaan. Muissa tapaamisissa oli vertaiskeskustelua kahvitteilyn ohessa.

639 Alkutaipaletapaamisia oli kuusi, joista kolme kevätkaudella, yksi Turku Priden yhteydessä
640 elokuussa ja kaksi syyskaudella. Miten lapsia tehdään- tilaisuutta ja klinikkavierailua ei tänä
641 vuonna järjestetty. Tapaamisissa aloitti keväällä uudet vetäjät ja mukaan tuli muutamia uusia
642 perheitä.

643 Turun sateenkaariperheiden sähköpostilistalla oli vuoden lopussa 91 osoitetta, Facebook-
644 tiedotussivulla on 124 tykkääjää ja suljetussa Facebook-keskusteluryhmässä 62 jäsentä.

645

646 **Leirimuotoinen vertaistuki palvelee koko Suomea**

647

648 Leirimuotoista vertaistoimintaa koordinoi kunkin leirin osalta leirityöryhmä. Perheleirien ja
649 koululaisten leirin leirityöryhmiä johti vertaistoiminnan koorinaattori. Näiden leirien aikana
650 organisoinnista ja ohjelmasta vastasivat leirityöryhmän lisäksi myös tuntipalkkaiset leiriohjaajat,
651 luennoitsijat ja vapaaehtoiset lastenhoitajat. Kunkin leirin osallistujilta kerättiin kirjallinen palaute.
652 Vuoden aikana järjestettiin seuraavat valtakunnalliset leirit

- 653 • Talven perheleiri järjestettiin poikkeuksellisesti jo tammikuussa. Paikkana oli
654 Rantalahden leirikeskus Jyväskylässä. Leirille osallistui yli 77 henkilöä eri puolilta
655 Suomea
- 656 • Kesän perheleiri järjestettiin Lappohjassa Högsansin leirikeskuksessa. Leirille osallistui
657 yhteensä 95 henkilöä, joista puolet lapsia. Osallistujaperheitä oli yli 30. Leirillä oli
658 aiempaan tapaan ohjelmaa sekä perheille yhdessä että lapsille ja aikuisille erikseen.
659 Leirin aikana aikuisille oli kolme muutaman tunnin mittaista ammattiohjattua
660 ohjelmaosuutta, joiden aiheena oli seksi
- 661 • Transmaskuliineille suunnattu isäleiri järjestettiin ensimmäistä kertaa Naantalissa.
662 Perjantaista sunnuntaihin kestäneen leirin järjestivät helsinkiläiset vapaaehtoiset.
663 Leirille osallistui viisi isää ja isyydestä haaveilevaa miestä. Keskustelun ja yhteisen
664 virkistäytymisen lisäksi leiriläiset aloittivat vanhemmuudesta haaveilevien transmiesten
665 oppaan suunnittelun

666

667

668

669

670

671

672

673

674

675

676

677

678

679

680

681

682

683

684

Parisuhteita voimistava vertaistoiminta ennalta ehkäisee ongelmia

685

686

Vapaaehtoisein oltiin yhteydessä ja heidän kanssaan suunniteltiin tulevia tapahtumia.

687

Vapaaehtoiset olivat yhteydessä myös heidät kouluttaneen Parisuhdekeskus Katajan työntekijöihin

688

ja osallistuivat mm. Katajan järjestämään koulutusviikonloppuun Edenin kylpylässä. Kaksi

689

vapaaehtoisparia valmistautui järjestämään sateenkaariperheellisille suunnatun

690

parisuhdeviikonlopun. Osa toimi vertaisohjaajina Katajan ja muiden paikallisten Setojen kanssa

691

yhteistyössä tehtävissä viikonlopuissa tai tilaisuuksissa.

692

693

- Rikasta minua -viikonloppuun Kirkkonummella toukokuussa osallistui 12 henkilöä

694

- Lokakuuksi suunniteltu Rikasta minua -kurssista uudelleenlaiseksi hiottu parisuhdeviikonloppu jouduttiin perumaan vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Palautetta saatiin viikonlopun hankalasta ajankohdasta koululaisten syyslomaviikolla. Sijainnilla ja talkoilla tehtävällä ruoalla saattoi olla oma osuutensa vähäiseen kiinnostukseen.

695

696

697

698

- Helsingissä järjestettiin kaksi miesten parisuhdeiltaa.

699

- Kotkassa parisuhdeiltoja järjestettiin kerran.

700

701

Eroauttaminen ja vanhemmuuden tukeminen eron jälkeen

702

703

Eron jälkeisen vanhemmuuden edistämiseen ja vanhempisen väliseen yhteistyöhön keskittyvän

704

Vanhemman neuvo -ryhmän mainostamiseen panostettiin erityisesti. Ryhmä sovittiin alkavaksi

705

heti, kun vähintään viisi ihmistä on ilmoittautunut mukaan. Ryhmän vetäjä Ritva-Liisa Reinold

706

pääsikin aloittamaan ilmoittautuneiden alkuhaastattelut joulukuussa, mutta ryhmä aloittaminen

707

siirtyi vuodelle 2017. Ryhmän kokoon saaminen on ollut haastavaa. Syyksi on epäilty ”piirien

708

pienuutta” eli kynnystä osallistua ryhmään, jossa herkässä ja haavoittuvassa elämäntilanteessa

709

puhutaan arkaluontoisista asioista ryhmässä, jossa luultavasti on joku entisen puolison tuttu. Osa

710

ilmoittautuneista on ryhmän alkua odotellessaan hakenut apua muualta eikä enää kokenut

711

ryhmään osallistumista ajankohtaiseksi. Jäsenistöä on aktiivisesti tiedotettu muiden tahojen hlbtq-

712

ihmisille järjestämästä ero toiminnasta. Sateenkaariperheen ero-oppaasta otettiin uusi painos.

713

714

Perheikkaa

715 Perhenetti-hanke oli Väestöliiton ja kuuden kumppanuusjärjestön yhteinen hanke. Hankkeen
 716 tuotoksena on käynnistetty lapsiperheille ja perhettä suunnitteleville suunnattu Perheaikaa.fi-
 717 nettipalvelu, jossa on tarjolla monenlaista perheiden moninaisuuden huomioivaa sisältöä perheille.
 718 Erityisesti sisällössä on painotettu verkossa tapahtuvaa vertaistoimintaa. Hankkeen päätyttyä
 719 Perheaikaa.fi-toiminta liitettiin osaksi Väestöliiton vakiintunutta ak-avustuksen piirissä olevaa
 720 toimintaa. Siirtymä pysäytti osan toiminnoista lähes vuodeksi. Väestöliitossa tapahtui uudistuksia
 721 myös tämän toimintavuoden aikana, minkä vuoksi osa perheaikaa.fi-toimintoja hoitavista
 722 työntekijöistä vaihtui jälleen. Tämä hiukan hankaloitti toimintaa, mutta kaikki toimintamuodot saatiin
 723 käyttöön ja palvelu siirtyi uudelle nettialustalle, joka paransi hyvin suosittua ja ylikuormittuneen
 724 sivuston toimivuutta ja käyttömukavuutta.

725 Uusien vapaaehtoisten saaminen mukaan oli vaikeaa, koska vuoden aikana Väestöliitto järjesti
 726 vain yhden koulutuspäivän, joka ei käynyt yksiin kiinnostuneiden aikataulujen kanssa.
 727 Sateenkaariperheiden omaa chat-vertaisohjaajakoulutusta ei vielä saatu pidettyä resurssipulan
 728 takia. Koulutusta suunniteltiin loppukevääälle 2017. Ryhmien ja luentojen moderointi- ja
 729 ohjaamisoikeudet voi saavuttaa ainoastaan käymällä Väestöliiton omat kurssit.

730 Lapsettomuus-nettiryhmä toteutui marsskuussa ja kesti kolme viikkoa. Ryhmään ilmoittautui 16
 731 henkilöä. Lopulta aktiivisia keskustelijoita oli alle kymmenen. Väestöliiton kanssa kokeiltiin uutta
 732 ryhmään ilmoittautumistapaa, mikä ei selvästi toiminut yhtä hyvin kuin aiempi. Kokemusten
 733 perusteella kehitettiin uusi tapa, jota kokeillaan seuraavaksi.

734 Apilaperhe-nettiryhmä jouduttiin siirtämään keväälle 2017 vertaisohjaajapulan vuoksi. Vanhoille
 735 ohjaajille ei saatu ryhmien vetämiseen tarvittavaa koulutusta eivätkä aiemmin koulutusta saaneet
 736 pystyneet muiden kiireiden vuoksi ottamaan enempää ryhmiä ohjattavakseen.

737 Vuoden aikana järjestettiin yhdeksän chattia. Chateissa oli 8-14 osallistujaa. Chateissa oli
 738 muutamia vakio-osallistujia, jotka osallistuivat lähes jokaiseen chattiin, mutta suurin osa kunkin
 739 chatin osallistujista olivat mukana ensimmäistä kertaa. Chatteja mainostettiin ensimmäistä kertaa
 740 Facebookin yleisesti sateenkaarikansansalle suunnatuissa keskusteluryhmissä. Näin mukaan
 741 saatiin selvästi aiempaa enemmän henkilöitä, joilla ei ollut aiempaa kosketusta
 742 Sateenkaariperheiden toimintaan. Lasta suunnittelevat miehet löysivät myös chatit. Jokaiseseen
 743 chattiin osallistui vähintään yksi mieheksi itsensä ilmoittava. Marraskuun chatti oli suunnatti
 744 erityisesti transihmisille.

745 Vuoden aikana sivustolla järjestettiin kaksi nettiluentoja, joiden yhteenlaskettu katsojamäärä oli
 746 342. Aiempina vuosina julkaistujen luentojen katsojamääriä ei ole saatavilla. Alla vuoden aikana
 747 pidettyjen luentojen aiheet ja vuoden loppuun mennessä kertyneet katsojamäärät:

748

- 749 • Lahjasolulapsi sateenkaariperheessä – Terhi Vihko 154 kpl
- 750 • Intersukupuolinen lapsi perheessä – Maarit Huuska 188 kpl

751

752 **4.2. Vertaistoiminnan kehittämiseen panostetaan uuden työntekijän myötä**

753

754 Yhdistyksen kolmas vakituinen työntekijä aloitti toukokuussa 2016. Uuden työntekijän
 755 perehdyttämiseen ja toimitilojen muutto veivät sen verran paljon aikaan, että kolmannen
 756 työntekijän työpanoksen tuomista toiminnan kehittämisen mahdollisuuksista päästään nauttimaan
 757 kunnolla vasta seuraavana toimintavuotena.

- 758 • Vertaistoiminnan koordinaattori matkusti tapaamaan vapaaehtoisia Rovaniemelle ja
 759 Seinäjoelle. Pääkaupunkiseudun tiimiläisten kanssa pidettiin yksi yhteistyökokous.
- 760 • Koordinaattori kohtasi useita vapaaehtoisia myös valtakunnallisissa tapahtumissa, kuten
 761 perheleireillä ja perhevalmennuksissa.

762

763

764

765

766

767

768

769

770

771

772

773

774

775

776

- Paikallistoiminnan kehittämispäivät järjestettiin kaksipäiväisinä maaliskuussa Helsingissä. Kehittämispäiville osallistui 9 vapaaehtoista Porista, Jyväskylästä, Mikkelistä, Oulusta, Turusta, Kymenlaaksosta ja Tampereelta.
- Vertaistoiminnan koordinaattori osallistui toukokuussa Turussa pidettävään monimuotoisten perheiden verkoston koordinaattoripäivään, jossa jaettiin eri järjestöjen koordinaattorien kesken hyviä ja huonoja kokemuksia sekä kehiteltiin uusi toimintamuotoja ja yhteistyötä.
- Ensimmäinen paikallistoiminnan virikeviikonloppu järjestettiin Ylöjärvellä joulukuussa. Viikonloppuun osallistui kuusi paikallistiimiläistä perheineen Helsingistä, Tampereelta ja Porista. Yksi Helsingin ja yksi Kymenlaakson vapaaehtoisperhe joutui viime metreillä perumaan tulonsa.
- Työnohjaus ei toteutunut, koska työnohjaaja katosi eikä uutta ehditty hankkia
- Nettisivujen materiaali- ja ohjepankkia alettiin koostaa, mutta sen valmiiksi saattaminen jää vuodelle 2017
- Vapaaehtoisten kanssa pidettiin tiiviisti yhteyttä etupäässä sähköpostin ja Facebook-ryhmän kautta.

777

Jäsenkysely

778

779

780

781

782

783

784

785

Ensimmäinen jäsenkysely saatiin valmiiksi ja avattiin vastaajille. Jäsenkyselyn avulla kerättiin tietoa jäsenten ja muiden toimintaan osallistuvien toiveista ja tarpeista, jotta toimintaa osataan kehittää oikeaan suuntaan. Samalla kerättiin tietoa jäsenistön koostumuksesta ja perhetilanteiden kirjosta. Kyselyssä tiedusteltiin myös jäsenten näkemyksiä yhteiskunnallisen muutoksen tarpeista. Saadut vastaukset vaikuttavat myös vuonna 2017 valmisteltavaan järjestöstrategiaan ja perhepoliittiseen tavoiteohjelmaan. Vastauksia kerättiin vuoden kaksi viimeistä viikkoa ja vastausaikaa on vuoden 2017 tammikuun loppupuolelle. Kyselyn purku sekä tulosten esittäminen ja hyödyntäminen jäivät seuraavalle toimintakaudelle.

786

Vapaaehtoisten koulutukset

787

788

789

790

791

792

793

794

795

796

797

798

799

800

801

802

803

804

- Paikallistoiminnan kehittämispäivät sisälsivät totuttuun tapaan koulutuksellisen osion. Tällä kertaa läsnäolijat oppivat vetämään Miten lapsia tehdään -tilaisuuksia.
- Monimuotoiset perheet -verkoston kanssa yhteistyössä organisoitiin nettivertaisohjaajien virkistys- ja kehittämispäivä, joka toteutettiin syyskuussa. Valitettavasti Sateenkaariperheet ry:n vapaaehtoisista kukaan ei pystynyt osallistuman päivän ohjelmaan
- Koulutushankkeessa koulutettiin vapaaehtoisia kouluttajia. Tarkemmin luvussa 3.1.
- Syksyllä Väestöliitto järjesti yhteistyökumppanijärjestöjensä vapaaehtoisille koulutuksen, jonka käymällä olisi voinut saada ryhmänohjausoikeuden. Aktiivisista nettivertaisohjaajista vain yhdellä on oikeus ohjata suljettuja ryhmiä. Kumpikaan vapaaehtoisista, jolta se puuttuu, ei päässyt osallistumaan koulutukseen.
- Väestöliitto järjesti yhden koulutuksen uusille nettivertaisohjaajille. Kaksi uutta vapaaehtoistyöhön halukasta ilmoitti kiinnostuksestaan osallistua koulutukseen, mutta kummankaan aikatauluihin tuo vuoden ainoa koulutuspäivä ei sopinut.
- Tarjottiin mahdollisuutta osallistua Setan järjestämään transihmisten ryhmien ohjaukseen keskittyvään koulutukseen. Yksi vapaaehtoinen ilmoittautuikin, mutta koulutus siirtyi helmikuuhun 2017.

805

4.3. Perheiden ja perhettä suunnittelevien neuvonta

806

807

808

809

810

811

Etenkin tasa-arvoisen avioliittolain voimaantulon lähentymisen ja aktiivisena vellonut keskustelu äitiyslaista toivat paljon neuvontapyyntöjä. Suurin osa neuvontapalveluihin tulleista kysymyksistä koskikin lapsen syntymään liittyvää byrokratiaa. Yksi yleisimmistä yhteydenoton syistä oli perheen sisäiseen adoptioon liittyvät kysymykset. Perheen sisäisestä adoptiosta ei löydy vielä kunnolla tietoa esimerkiksi adoptioneuvontaa antavien tahojen toimesta. Paljon tuli myös kysymyksiä liittyen

812 apilaperheyteen ja vahemmuuskumppanuuteen. Moni yhteyttä ottanut kertoi saaneensa
 813 neuvolasta kehotuksen kysellä yhdistykseltä tietoja, koska neuvolan henkilökunnalla ei ollut niitä
 814 antaa. Sosiaalisesta vanhemmuudesta ja siihen liittyvistä erityiskysymyksistä tuli yhteydenottoja
 815 selvästi aiempia vuosia enemmän.

816 Yhdistyksen neuvontatyötä tehdään useissa eri yhteyksissä ja eri toimijoiden toimesta.
 817 Paikallistiimien aktiivit ja ryhmienvetäjät antavat neuvontaa paikallistasolla. Yhdistyksen työntekijät,
 818 puheenjohtaja ja hallituksen jäsenet antavat neuvontaa valtakunnallisemmalla tasolla, ja
 819 esimerkiksi perhevalmennusten, leirien ja pride-tapahtumien yhteydessä. Kaikki neuvontaa
 820 toteuttavat tahot pitävät kirjaa antamastaan neuvonnasta ja tieto kerätään vuosittain yhteen.

821 Vuoden 2012 lopusta lähtien yhdistys on tarjonnut neuvontaa myös tuotteistetussa
 822 neuvontapalvelussa. Neuvontapalveluun kuuluu puhelinpäivystys kahtena päivänä viikossa,
 823 erillinen neuvontasähköpostiosoite sekä neuvonta-chat kerran kuukaudessa Perheaikaa.fi-
 824 palvelussa. Neuvonnan kokonaismäärä on laskenut hiukan edellisestä vuodesta.

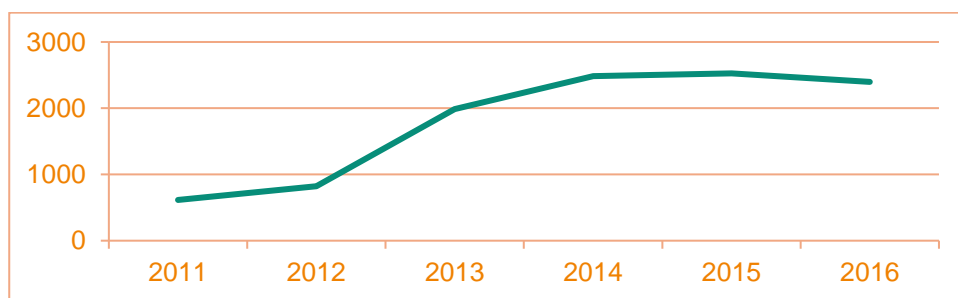
825 Helsinki Pride –viikolla tarjottiin yhden päivän ajan mahdollisuutta varata henkilöhontainen
 826 neuvonta-aika. Kaikki ajat varattiin nopeasti ja neuvontavastaanotolla kävi kuusi pariskuntaa, eli
 827 yhteensä kaksitoista ihmistä. Kysyntää henkilökohtaisille neuvontatuokioille selvästi on, ja niitä
 828 kyseltiinkin jonkin verran pitkin vuotta.

829 Kaikkiin kysymyksiin ei pystytty vastaamaan kahden arkipäivän kuluessa. Tähän pyritään saamaan
 830 muutos työtehtävien uudelleen jakamisella ja järkevämmällä aikatauluttamisella. Moni
 831 vastausviesti poiki uusia kysymyksiä. Osan kanssa neuvontaa tehtiin sekä puhelimitse että
 832 sähköpostin kautta. Moni puhelimitse yhteydessä ollut sai mm. materiaaleja tai faktojen koonnin
 833 sähköpostitse.

834 **Taulukko: Annettu neuvonta**

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Neuvontapalvelun antama neuvonta						
Puhelinpäivystys			62	102	130	122
Neuvonta-sähköposti			413	573	581	613
Neuvonta-chat			100	100	120	108
Muu annettu neuvonta						
Etuutta koskeva neuvonta	70	190	332	397	401	350
Lakineuvonta	90	110	217	243	250	202
Elämäntilanteeseen liittyvä neuvonta	150	140	285	363	342	320
Yhdistyksen toimintaan liittyvä neuvonta	250	310	429	557	578	546
Opinnäytetyöntekijän neuvonta	25	40	40	73	40	69
Toimittajan neuvonta/avustaminen	30	30	109	77	84	67
YHTEENSÄ	615	820	1987	2485	2526	2397

835
836

837
838
839
840

Sateenkaariperheiden perhevalmennus

841 Sateenkaariperheiden perhevalmennuskurssi järjestettiin toimintavuoden aikana kaksi kertaa
842 (kevällä ja syksyllä) Helsingissä iltakurssina. Helsingin kursseille osallistui yhteensä 51 henkilöä.
843 Marraskuussa perhevalmennus pidettiin viikonloppukurssina Turun Hirvensalossa.
844 Viikonloppukurssilaisia oli 24. Perheaikaa.fi -palvelussa toimivan sateenkaariperheiden
845 nettiperhevalmennuskurssin kävi 31 uutta nimimerkkiä. Ei ole mahdollista saada tietoon, kuinka
846 monen nimimerkin takana on yksittäinen ihminen ja kuinka monen takana pariskunta tai isompi
847 perhekunta. Helsingin iltakurssien osallistujamäärä tuntuu vakiintuneen 10–15 perhekuntaan per
848 kurssi, mikä onkin selvästi ihanteellisempi ryhmäkoko. Säännöllisesti tarjotuille kursseille on
849 selvästi tarvetta, mutta ensimmäisten vuosien pahin ruuhka on saatu selätettyä. Ihmiset osaavat jo
850 odottaa kurssien toteutuvan kolme kertaa vuodessa ja voivat valita elämäntilanteeseensa
851 sopivimman ajankohdan.

852 Kurssi on laajuudeltaan 20 oppituntia ja se on suunnattu kaikille lasta suunnitteleville, lasta
853 odottaville ja lapsen hiljattain saaneille perheille. Kouluttajina kursseilla toimivat yhdistyksen
854 työntekijät ja kokemuskouluttajina tavalliset sateenkaariperheiden vanhemmat. Valmennus
855 täydentää kunnan tarjoamaa synnytys- ja perhevalmennusta. Kurssilla tarjotaan tietoa erityisesti
856 sateenkaariperheiden perheellistymiseen liittyvistä erityishaasteista, käydään läpi perheiden
857 oikeuksia etuuksiin ja ongelmiin etuuksien haussa, syntymässä olevan lapsen juridisen tilanteen
858 turvaamiseen liittyvissä hakemuksissa, sateenkaariperheiden parisuhteen tyypillisistä
859 sudenkuopista, kolmen ja neljän vanhemman perheiden erityishaasteista jne.
860 Sateenkaariperheiden oma perhevalmennuskurssi tukee perheiden ongelmien ennaltaehkäisyä,
861 palveluneuvontaa ja toimii myös vahvana vertaistuen paikkana ja muodostaa vertaisverkostoja,
862 jotka kokemusten mukaan helposti jatkuvat koko lasten lapsuuden ajan. Valmennus ei korvaa
863 kunnan järjestämää synnytys-/perhevalmennusta vaan täydentää sitä.

864

865 **Miten lapsia tehdään? -tilaisuudet**

866 Miten lapsia tehdään? -tilaisuudet ovat yhden illan avoimia keskustelutilaisuuksia, joissa kerrotaan
867 sateenkaariperheellistymisen mahdollisuuksista ja annetaan perhettä suunnitteleville mahdollisuus
868 kysyä asiantuntijalta. Tilaisuuksissa on mahdollista tutustua muihin lasta suunnitteleviin ja
869 vanhemmuuskumppaneita etsiviin.

870 Tilaisuuksia pidettiin vuonna 2016 seuraavasti

- 871 - Rovaniemellä Arctic Prideilla helmikuussa
- 872 - Tampereella Pirkanmaa Prideilla kesäkuussa
- 873 - Helsingissä Prideilla kesäkuussa
- 874 - Helsinki Prideilla järjestettiin myös Miten miehet tekevät lapsia –tilaisuus
- 875 - Porissa syyskuussa

876

877 **4.4. Yhteisöllinen ja kulttuurinen toiminta**

878

879 **Kansainvälinen sateenkaariperhepäivä**

880 Kansainvälisenä sateenkaariperhepäivänä perheet ympäri maailman kokoontuvat yhteen erilaisiin
881 tapahtumiin, jotka ovat iloisia ja näkyviä koko perheen tapahtumia. Päivä toimii tutustumisen
882 väylänä ihmisille sekä näkyvänä tapahtumana se lisää ihmisten tietoisuutta sateenkaariperheistä.
883 Tietoisuus vähentää taas vähentää ennakkoluuloja ja lisää sateenkaariperheiden hyvinvointia.

884 Kansainvälistä sateenkaariperhepäivää vietettiin Suomessa viidettä kertaa. Päivä sattui osumaan
885 Vapun päiväksi, mikä latisti vapaaehtoisten intoa järjestää tapahtumia. Vappu on monelle
886 juhlapäivä, jolloin noudatetaan määrättyjä perinteitä. Lisäksi ainakin isommissa kaupungeissa ko.
887 päivä on täynnä monenlaisia lapsiperheille suunnattuja tapahtumia. Järjestäjät epäilivät, ettei
888 osallistujia Vapun vuoksi tulisi kovinkaan paljoa, mistä syystä tapahtumat toteutuivatkin aiempia
889 vuosia pienempimuotoisempian ja kevyemmällä ennakkojärjestelyillä. Osallistujia oli aiempia vuosia

890 vähemmän. Turun paikallistiimi oli suunnitellut järjestävänsä ko. päivänä risteilyn Tukholmaan
 891 yhteistyössä ruotsalaisten sateenkaariperheiden kanssa. Ruotsalaisia ei saatu lopulta kuitenkaan
 892 innostettua mukaan eikä ajankohta tuntunut ennakkokyselyn perusteella herättävän muilla
 893 paikkakunnollakaan asuvien innostusta, joten idea valtakunnallisesta ja kansainvälisestä risteilystä
 894 jätettiin odottamaan parempaa ajankohtaa. Seuraavat tapahtumat toteutuivat:

- 895 • Helsingissä järjestettiin yhteislähtö Kumpulán kasvitieteellisen puutarhan vappuriehaan,
 896 Vappushokkeloon.
- 897 • Kotkassa, Porissa ja Tampereella päivää vietettiin picnicin merkeissä
- 898 • Turussa oli sirkustapahtuma, jossa sirkusammattilaiset opettivat temppuja ja järjestivät
 899 pienen esityksen

900

901 **Pride-tapahtumiin perheisältöjä**

902 Sateenkaariperheille järjestettiin ohjelmaa viidessä eri Pridessa. Paikalliset aktiivit saatiin
 903 organisoimaan kaikki tapahtumat. Työntekijät järjestivät ainostaan Rovaniemen ja Helsingin Miten
 904 lapsia tehdään -illat. Vertaistoiminnan koordinaattori kertoi äitiyslaista ja vastasi katsojien
 905 kysymyksiin Äit(isi) -tanssiesityksen jälkeen.

- 906 - Arctic Prideilla Rovaniemellä lapsentekoilta, satutuokio ja lumipeuhua
- 907 - Seinäjoki Prideilla toiminnallinen sirkus-picnik
- 908 - Pirkanmaa Prideilla lapsentekoilta ja perhetapaaminen
- 909 - Helsinki Prideilla perhekahvila, sosiaalisten vanhempien tapaaminen,
 910 alkutaipaletapaaminen, musiikkituokio, Äit(isi) –kantaa ottava tanssiteos, miesten
 911 parisuhdeilta, isien ilta, miten miehet tekevät lapsia –tilaisuus, perhepicnik, koululaisten
 912 ryhmäytymis- ja melontailta Seikkailutalolla, Miten lapsia tehdään –tilaisuus, koululaisten
 913 myyntikarkelot ennen kulkuetta ja esittelypöytä ja puistojuhlissa, retki kotieläintilalle ja
 914 Puistojuhlan lastenalue. Lastenalueelle ohjelman järjesti Helsingin kaupungin museo ja
 915 seurakunnat. Leikkipuistotapaaminen peruttiin rankan sateen vuoksi.
- 916 - Turku Prideilla Yhden vanhemman perheiden, alkutaipaleella olevien ja kaikkien perheiden
 917 tapaamiset

918

919 **5. Tukipalvelut**

920

921 **5.1. Jäsenpalvelujen kehittäminen**

922 Sateenkaariperheet ry:n vuoden 2016 jäsenmaksun maksaneiden jäsenten määrä oli vuoden
 923 lopussa 895 (edellisten vuosien jäsenmäärät: 843, 790, 641 ja 477). Toimintansa kautta yhdistys
 924 tavoitti lisäksi satoja henkilöitä, jotka eivät ole yhdistyksen jäseniä. Suuri osa yhdistyksen
 925 tilaisuuksiin osallistuneista perheistä ei ole yhdistyksen jäseniä. Osa tilaisuuksiin osallistujista
 926 pelkää leimautumista, jos liittyvät jäseniksi. Toimintavuoden loppuun alettiin kerätä vastauksia
 927 ensimmäiseen, laajaan jäsenkyselyyn, josta tullaan saamaan paljon lisätietoa jäsenten toiveista
 928 toiminnan suhteen. Otettiin käyttöön uusi jäsenhallintaohjelma Nettijäseri. Uusille jäsenille alettiin
 929 lähettämään kattava paketti tietoa yhdistyksen toiminnasta ja uusimmat oppaat.

930

931 **5.2. Viestintä**

932

933 Yhdistyksen Facebook-sivujen seuraajien määrä nousi toimintavuoden aikana 3000:sta 3700:aan.
 934 Yhdistyksen uutiskirje julkaistiin seitsemän kertaa. Uutiskirje lähetetään sähköpostitse kaikille
 935 jäsenille ja 550 yhteistyökumppanille. Se julkaistaan myös kotisivuilla, Facebookissa ja
 936 keskustelupalstoilla. Sen laajuus on 20–40 liuskaa. Jäsen- ja muuta sisäistä tiedotusta tehdään

937 lisäksi sähköpostilistojen ja Facebook-ryhmien kautta. Lisäksi yhdistys tiedottaa toiminnastaan
938 Twitterissä aktiivisen vapaaehtoisen voimin. Yhdistyksen nettisivuilla käytiin toimintavuoden aikana
939 55 815 kertaa. Yksittäisiä kävijöitä oli 30 402. Edellisvuodesta nousua noin 10 %. Nettisivujen
940 sisällön kehittäminen jäi vähäiseksi. Sitä on syytä kehittää tulevaisuudessa. Kappaleessa 2.1. on
941 listattu vuoden aikana lähteneet tiedotteet.

942 Toimintavuoden 2016 viestintäponnistus oli kansalaisaloite äitiyslaista, jonka viestintää tehtiin
943 suunnitelmallisesti ja koordinoitusti yli 20 kumppanin kanssa. Sosiaalisessa mediassa tehtiin laaja
944 kampanja, jota täydennettiin perinteisellä mediatyöskentelyllä. Lähetettiin tiedotteita ja tarjottiin
945 medialle haastateltavia ja uutisaiheita.

946 Yhdistys välittää tietoa lapsiperheiden moninaisuudesta sekä omasta toiminnastaan myös
947 jakamalla esitteitään, tekemällä koulutuskäyntejä sekä osallistumalla erilaisiin seminaareihin ja
948 tapahtumiin. Vuoden aikana painatettiin suuret määrät esitteitä ja oppaita. Uusintapainokset otettiin
949 Sateenkaariperheiden ero-oppaasta, kasvatusalan ammattilaisten oppaasta sekä koululaisen
950 oppaasta. Uutena materiaalina painatettiin sosiaalisen vanhemman opas.

951 Yksi merkittävä viestinnän muoto on toimittajien kanssa tehtävä yhteistyö. Yhdistyksen toimijat
952 olivat yhteyksissä toimittajien kanssa 67 kertaa toimintavuoden aikana. Osa toimittajista halusi
953 tehdä haastattelun yhdistyksen edustajan kanssa, mutta suurin osa halusi ehdotuksia
954 näkökulmasta, tietoja kirjoittamansa artikkelin pohjaksi tai haastateltavia perheitä. Nimenomaan
955 äitiyslakiin ja hedelmöityshoitojen syrjimättömyyteen liittyvissä kysymyksissä tehtiin myös hyvin
956 aktiivista mediatyötä tarjoamalla uutisia, tarinoita ja haastateltavia medialle.

957

958

5.3. Hallinto

959 Yhdistyksen kevätkokous 19.3. vahvisti edellisen vuoden tilinpäätöksen. Syyskokous 25.11.
960 vahvisti seuraavan vuoden toimintasuunnitelman ja talousarvion, sekä valitsi hallituksen vuodelle
961 2017.

962 Vuoden 2016 hallitus valittiin syyskokouksessa 2015. Hallitukseen valittiin puheenjohtaja, kuusi
963 varsinaista jäsentä ja kaksi varajäsentä. Hallitus järjestäytyi ensimmäisessä kokouksessaan 13.2.
964 seuraavasti:

965	Elina Laavi	puheenjohtaja
966	Krister Karttunen	varapuheenjohtaja
967	Paula Myöhänen	
968	Marjukka Irni	
969	Juha-Pekka Hippi	
970	Juha Ojaniemi	
971	Tiia Kovanen	
972	Sari Kempainen	varajäsen
973	Joanna Marjanen	varajäsen

974 Hallituksen sihteerinä toimi toiminnanjohtaja Juha Jämsä. Hallitus nimesi keskuudestaan
975 työvaliokunnan ja miestyöryhmän. Hallitus kokoontui kautensa (1.1.–31.12.) aikana kuusi kertaa.
976 Hallitus käynnisti strategian työn, mutta prosessi ei valmistunut toimintavuoden aikana.

977

978 Henkilöstö

979 Yhdistyksen palveluksessa jatkoivat toiminnanjohtaja, järjestösihteeri, koulutussuunnittelija, tutkija
980 sekä Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen projektipäällikkö ja suunnittelija. Uutena toimenkuvana
981 perustettiin vertaistoiminnan koordinaattori.

982 Työntekijöiden hyvinvoinnin varmistamiseksi tarjottiin henkilökunnalle yleislääkäritasoinen
983 sairaanhoito työterveyshuollon osana sekä kulttuuri- ja liikuntasetelit. Henkilöstölle myönnettiin
984 myös työmatkaetu paikallisliikenteen matkalippuseteloinä. Työhyvinvointipäivä järjestettiin kaksi

985 kertaa toimintavuoden aikana. Henkilöstö ei ole kokenut tarvinneensa työnohjausta.
 986 Kehityskeskustelu järjestettiin vuoden aikana kaksi kertaa kullekin työntekijälle.

987 Yhdistyksellä oli vuoden aikana kaksi sosionomi-harjoittelijaa. Harjoittelijoiden ohjaajana toimi
 988 vertaistoiminnan koordinaattori. Harjoittelijat osallistuivat toimistotyöhön, äitiyslakikampanjaan ja
 989 keräsivät kyselyaineiston sukupuolen moninaisuudesta jäsenistössä.

990

991 **Toimitilat**

992 Yhdistyksen uusi toimitila sijaitsee Kurvissa, Helsingin Sörnäisissä osoitteessa Hämeentie 29.
 993 Toimitilaan muutettiin heinäkuun alusta. Alkuvuodesta kartoitettiin mahdollisuuksia yhteisiin
 994 toimitiloihin Setan, HeSetan ja Regnbågsankanin kanssa. Kun kumppanit peräytyivät hankkeesta,
 995 yhdistys teki päätöksen muuttamisesta Kurviin yksin. Kurvissa on 9 työpistettä 8 työhuoneessa
 996 sekä iso ryhmä/koulutustila, kopiohuone, varasto ja tilava keittiö. Neliöitä tilassa on 234. Toimitila
 997 tulee olemaan riittävän kokoinen useampien vuosien ajan. Toimitilassa sattui vesivahinko heti
 998 muuttoa seuraavan viikkona. Vahingon takia osa toimitilasta oli pois käytöstä kolmen kuukauden
 999 ajan.

1000

1001 **Talous**

1002 Varsinaisen toiminnan kulut laskivat hiukan edelliseen vuoteen verrattuna. Kulujen lasku johtui
 1003 Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen poikkeuksellisen pienistä kuluista. Yleisavustetun
 1004 perustoiminnan kulut sen sijaan kasvoivat 40 %, kun yleisavustukseen saatiin korotus
 1005 vertaistoiminnan koordinaattorin palkkaamista varten. Muuten avustukset pysyivät entisellä tasolla.
 1006 Vuoden 2016 toimintaa rahoittivat Raha-automaattiyhdistys, Opetus- ja kulttuuriministeriö,
 1007 Ulkoministeriö, Helsingin kaupunki, Tampereen kaupunki, Turun kaupunki, Kansan sivistystyön
 1008 liitto ja Pirkanmaan Osuuspankki. Toiminnan tuotot pysyivät korkealla ja koostuvat pääosin
 1009 leirimaksuista, mutta myös koulutustuotoista.

1010 Taulukko: Varsinaisen toiminnan kulujen kasvu

1011	2016	506 669,86
1012	2015	529 184,86€
1013	2014	411 217,86€
1014	2013	357 028,55€
1015	2012	145 899,37€
1016	2011	35 800,63€

1017 Jäsenmaksukertymä kasvoi jälleen uuteen ennätykseen, 10 075 euroon. Tarvikemyynnin tuotot
 1018 sen sijaan vähenivät tuntuvasti. Lahjoituksia kertyi vuonna 2016 yhteensä 2 011,28 euroa.

1019 Tilikauden ylijäämä oli 8 593,01 euroa ja yhdistyksen oma pääoma kasvoi 51 923,24 euroon.
 1020 Tulevina vuosina omaa pääomaa on edelleen tarkoitus kasvattaa oman varainhankinnan tuotoilla.
 1021 Talouden nykyiseen kokoon nähden oma pääoma on edelleen riittämätön. Tämä johtuu toiminnan
 1022 kulujen nopeasta kasvusta viime aikoina. Avustuksilla ei omaa pääomaa voi kasvattaa.

1023 Vuonna 2016 taloussääntöä tarkennettiin ja toimitettiin tositetarkastus. Vuoden kirjanpito tehtiin
 1024 uudella taloushallinto-ohjelmalla Netvisorilla. Uuteen järjestelmään täytyi siirtyä, koska edellinen
 1025 palveluntarjoaja lopetti toimintansa Suomessa. Taloushallinnon tehtävissä tapahtui toimintavuoden
 1026 aikana uusi työnjako, kun vertaistoiminnan koordinaattorin aloittaessa työnsä järjestösihteerille
 1027 siirrettiin merkittävä osa taloushallinnon tehtävistä. Nyt yhdistyksen taloushallinnossa pystytään
 1028 välttämään ns. vaarallisten yhdistelemien riskit, kun tehtäviä hoitaa yhteistyössä useampi ihminen.

1029
 1030

1031 **LIITE 1: Koulutukset**

KOULUTUKSET 2016

Ammatilliset koulutukset	Paikka	Pvm	Osallist.	Kesto (min)	Kouluttaja(t)
Saamenkielinen korkeakoulu, varhaiskasvatuksen ja opettajakoulutuksen opiskelijat	Kautokeino	14.1.	40	270	Jämsä
Kotkan kaupungin neuvolaterveydenhoitajat	Kotka	15.1.	20	60	Haverinen
Adoptioneuvojat	Helsinki	26.1.	50	30	Forsström
Hyvinkään-Riihimäen S. Ammattikoulutussäätiön henkilöstö	Riihimäki	28.1.	12	240	Forsström
Lukion opiskelijaryhmä	Tampere	28.1.	15	90	Nevala
Lastensuojelun sosionomit ja lähihoitajat	Siilinjärvi	2.2.	10	120	Puustinen
Tre yo, varhaiskasvatuksen opiskelijat	Tampere	4.2.	38	90	Nevala
Oph, varhaiskasvattajat	Helsinki	8.2.	10	45	Moring
Lapin yo, luokanopettajaopiskelijat	Rovaniemi	16.2.	55	120	Nevala
Perheasioiden sovittelijat	Helsinki	17.2.	30	180	Forsström
Lapin yo, luokanopettajakoulutuksen opiskelijat ja henkilöstöä	Rovaniemi	16.2.	20	90	Nevala
Päiväkotien ja esikoulujen henkilöstö	Kokkola	17.2.	38	120	Nevala
Päiväkodin henkilöstö	Tampere	24.2.	5	90	Nevala
Tampereen yo, varhaiskasvatuksen opiskelijat	Tampere	24.2.	17	120	Nevala
Päiväkodin henkilöstö	Tampere	10.3.	12	90	Nevala
Oulun yo, luokanopettajaopiskelijat ja opetushenkilöstöä	Oulu	14.3.	64	90	Nevala
Oulun yo, varhaiskasvatuksen opiskelijat	Oulu	15.3.	10	90	Nevala
Oulun amk, terveydenhuoltoalan opiskelijat (KPS)	Oulu	15.3.	85	30	Nevala
HUS, lastenpsykiatrian henkilöstöä	Helsinki	16.3.	15	75	Nevala
Päiväkodin henkilöstö	Tampere	17.3.	9	90	Nevala

Avoin koulutustilaisuus miesten perheellistymismahdollisuuksista	Helsinki	31.3.	29	120	Jämsä ym.
Jkl yo, opettajakoulutuksen ja varhaiskasvatuksen opiskelijat	Jyväskylä	5.4.	40	90	Nevala
Jkl yo, opettajakoulutuksen ja varhaiskasvatuksen opiskelijat	Jyväskylä	5.4.	25	90	Nevala
Avoin nettiluento: Lahjasolulapsi perheessä*		12.4.	10	45	Vihko
Lasten ja nuorten erityisohjaajaopiskelijat	Valkeala	19.4.	15	180	Nevala, Segerholm
Varhaiskasvatuksen henkilöstö	Salo	20.4.	100	120	Kinnunen
Perusopetuksen koulukuraattorit ja -psykologit	Tampere	26.4.	12	165	Nevala
Karelia amk, sote-alan Opiskelijat (Emma&Elias)	Joensuu	27.4.	12	90	Nevala
Varhaiskasvatuksen erityisopettajat	Tampere	13.5.	30	165	Nevala
Varhaiskasvatuksen henkilöstö	Helsinki	18.5.	39	165	Nevala, Anttila, Kempainen, Stenros
Omnia aikuiskoulutuskeskus, lähihoitajaopiskelijat	Espoo	30.5.	23	180	Nevala
Forssan ammatti-instituutti, lasten ja nuorten erityisohjaajat	Turku	9.6.	7	165	Nevala
Kajaanin aikuiskoulutuskeskus, lastentarhanopettajaopiskelijat	Kajaani	14.6.	16	150	Nevala, Häivälä, Juola
Ammattiopisto Tavastia, lähihoitajaopiskelijat + työelämän edustajia	Hämeenlinna	30.8.	71	180	Nevala
Ammattiopisto Tavastia, lähihoitajaopiskelijat + työelämän edustajia	Hämeenlinna	30.8.	38	180	Nevala
Laurea amk, terveydenhoitajaopiskelijat	Vantaa	30.8.	52	90	Niittynen
Varhaiskasvatuksen avoin koulutus (ruotsinkielinen)	Helsinki	22.9.	4	120	Larsson, Nevala
DIAK, englanninkielisen sosionomilinjan opiskelijat	Helsinki	4.10.	35	180	Nevala

DIAK, sote-alan Opiskelijat (Emma&Elias)	Helsinki	5.10.	15	90	Nevala
DIAK, sote-alan Opiskelijat (Emma&Elias)	Helsinki	5.10.	15	90	Nevala
Varhaiskasvatuksen henkilöstö	Helsinki	12.10.	38	180	Nevala, Kempainen
Jkl yo, varhaiskasvatuksen opiskelijat	Jyväskylä	14.10.	60	90	Nevala, Mervi Korhonen
SOOL:n seminaari, opettajaksi opiskelevat	Turku	21.10.	130	135	Forsström
Laurea, sote-alan opiskelijat (Emma&Elias)	Vantaa	25.10.	35	90	Nevala
Laurea, sote-alan opiskelijat (Emma&Elias)	Vantaa	25.10.	38	90	Nevala
Arcada amk, sote-alan opiskelijat (Emma&Elias, ruotsinkielinen)	Helsinki	27.10.	30	90	Moring
Arcada amk, sote-alan opiskelijat (Emma&Elias, ruotsinkielinen)	Helsinki	27.10.	30	90	Moring
Varhaiskasvatuksen henkilöstö	Hyvinkää	1.11.	7	180	Nevala, Segerholm
Varhaiskasvatuksen henkilöstö	Hyvinkää	8.11.	10	180	Segerholm
Hki yo, varhaiskasvatuksen opiskelijat, ruotsinkielinen linja	Helsinki	8.11.	25	90	Larsson
Hki yo, varhaiskasvatuksen ja opettajakoulutuksen opiskelijoita	Helsinki	9.11.	15	180	Nevala
Koulujen oppilas- ja opiskelijahuolto, perusopetus, varhaiskasvatus	Kouvola	10.11.	35	210	Segerholm
Metropolia amk, sote-alan opiskelijat (Emma&Elias)	Helsinki	14.11.	14	90	Nevala
Metropolia amk, sote-alan opiskelijat (Emma&Elias)	Helsinki	14.11.	38	90	Nevala
Avoin nettiluento: Intersukupuolinen lapsi perheessä*		17.11.	10	45	Huuska
Hki yo, yhdenvertaisuuspäivä	Helsinki	17.11.	7	30	Nevala
Hki yo, käsityön ja kotitalouden opettajaopiskelijat	Helsinki	23.11.	25	90	Nevala
Varhaiskasvatuksen, koulujen ja sote-alan henkilöstöä	Kemiönsaari	24.11.	24	180	Nevala

Päiväkodin henkilöstö / kehittämispäivä	Helsinki	25.11.	23	180	Nevala, Kempainen
Varhaiskasvatuksen henkilöstöä, ruotsinkielinen	Helsinki	30.11.	48	120	Larsson
Keudan ammattiopisto, lähihoitajaopiskelijat	Tuusula	19.12.	28	180	Nevala
OSALLISTUJIA YHTEENSÄ			1813		
OPPITUNTEJA (á 45min) YHTEENSÄ				165	

1035

1036

Kohderyhmä- ja sisäiset koulutukset	Paikka	Pvm	Osallist.	Kesto	Kouluttaja
"Miten lapsia tehdään"	Rovaniemi	25.2.	9	3	Niittyinen
Paikallistoiminnan kehittämispäivät	Helsinki	19.-20.3.	12	18	Jämsä, Niittyinen, Nevala
Perhevalmennus iltakurssi	Helsinki	15.3.-12.4.	33	20	Niittyinen, Forsström, Jämsä
Sateenkaarimiesten isyys – miten se onnistuu? Keskustelutilaisuus miesten perheellistymismahdollisuuksista	Helsinki	31.3.	29	3	Jämsä, Segerholm, Karttunen, Juva, Toivola, Pärssinen- Hentula, Mattinen, Määttänen, Salmela
Lahjasolulapsi sateenkaariperheessä*		12.4.	10	1	Vihko
Rikasta minua -parisuhdekurssi	Kirkkonummi	21.-22.5.	12	20	Wiiklat
"Miten lapsia tehdään"	Tampere	9.6.	20	3	Nevala, Tampereen paikallistiimi
Miten miehet tekevät lapsia	Helsinki	27.6.	10	3	Jämsä
"Miten lapsia tehdään"	Helsinki	1.7.	35	3	Nevala
Perhevalmennus iltakurssi	Helsinki	6.9.-4.10.	20	20	Niittyinen, Forsström, Nevala
Vapaaehtoiskouluttajien täydennyskoulutus	Helsinki	1.10.	5	8	Nevala
Uusien vapaaehtoiskouluttajien koulutus	Oulu	8.-9.10.	9	14	Nevala
Perhevalmennus viikonloppukurssi	Turku	4.-6.11.	20	20	Niittyinen, Nevala
Intersukupuolinen lapsi perheessä*		17.11	10	1	Huuska
Sukupuolen moninaisuus ja vanhemmuus -keskustelutilaisuus	Helsinki	18.11.	13	13	Niittyinen
"Miten lapsia tehdään"	Seinäjäki	20.11.	3	3	Niittyinen
Vapaaehtoisten virikekurssi	Ylöjärvi	2.-4.12.	8	20	Niittyinen

OSALLISTUJIA YHTEENSÄ

258

OPPITUNTEJA (á 45min) YHTEENSÄ

173

1037

1038

1039 * **Nettiluentojen katselukerrat** (yllä olevissa listauksissa vain suorana koulutusta seuranneet)

1040 • Lahjasolulapsi sateenkaariperheessä – Terhi Vihko, **188 katselukertaa**

1041 • Intersukupuolinen lapsi perheessä – Maarit Huuska, **154 katselukertaa**

1042 Nettikurssin "Perheitä sateenkaaren väreissä" vuoden 2016 aikana suorittaneet 31 henkilöä.

1043

1044 **LIITE 2: Kaikkien Perheiden Suomi –hankkeen toimintasuunnitelma**

1045

1046

1047 **Kaikkien perheiden Suomi -hanke**

1048 **Tarkennettu toimintasuunnitelma 2017**

1049

1050

1051 **Toimintaympäristö**

1052

1053 Monimuotoiset perheet -verkoston Kaikkien perheiden Suomi II -hanke toimii
1054 vuosina 2017 – 2019 Veikkausvaroin Sosiaali- ja terveysministeriön
1055 rahoittamana. Hankkeen tavoitteena on koota tietoa perheiden
1056 monimuotoisuudesta ja tuoda tätä tietoa poliittisen päätöksenteon ja
1057 palvelujärjestelmän sekä työelämän kehittämisen tueksi. Hankekauden aikana
1058 myös luodaan verkoston pysyvän toiminnan jatkossa mahdollistavat rakenteet.

1059

1060 Tällä hallituskaudella (2015–2019) Suomessa tullaan viemään läpi
1061 laajamittainen perhepalvelujen rakenneuudistus, jonka lähtökohdaksi on
1062 asetettu perheiden monimuotoisuuden huomioiminen. Lisäksi hallituskaudella
1063 toteutuu tapaamisoikeuslainsäädännön kokonaisuudistus. Kuntavaalit pidetään
1064 keväällä 2017 ja maakuntavaalit todennäköisesti vuonna 2018. Perhevapaista
1065 keskustellaan aktiivisesti ja uuden perhevapaamallin muodostamiseen tähtäävä
1066 työ käynnistyy todennäköisesti jo tällä hallituskaudella. Hallitusohjelmaan on
1067 kirjattu myös työn ja perheen yhteensovittamisen helpottaminen. Kaikissa
1068 näissä prosesseissa perheiden monimuotoisuuden huomioiminen on tärkeää.

1069

1070 Nopea, tuloksellinen ja toimiva vaikuttamistyö edellyttää Monimuotoiset perheet
1071 -verkostolta ketteryyttä, aloitteellisuutta ja vahvaa läsnäoloa siellä, missä
1072 päätöksiä tehdään. Verkoston toiminnalle on luotava pysyvät, rakenteiden ja
1073 rahoituksen puolesta vakaat ja toimivat puitteet. Tässä prosessissa on
1074 ratkaistava muun muassa kysymykset uusien jäsenten ottamisesta verkostoon,
1075 luotava verkostolle yhteiset säännöt ja arvopohja sekä vakiinnutettava hyväksi
1076 havaitut toimintatavat vaikuttamistyön periaatteista sekä sisällöistä sopimiseksi.

1077

1078 Perheiden monimuotoisuuden tiedostaminen ja monimuotoisten perheiden
 1079 aseman parantaminen uhkaa jatkuvasti jäädä huomiotta ja kadota
 1080 marginaaleihin. Hyvästä tahdosta ja näkyvistä kirjauksista huolimatta tarvitaan
 1081 jatkuvaa vaikuttamistyötä ja asioiden konkreettista esillä pitämistä. Tuloksellisen
 1082 vaikuttamistyön edellytyksenä on verkoston itsenäinen asema, mahdollisuus
 1083 nopeaan reagointiin ja vahva oma ääni. Siksi se ei voi sijoittua minkään
 1084 olemassa olevan suuremman organisaation alle.

1085

1086 Palvelujärjestelmän ja poliittisen päätöksenteon ohella verkoston työkentän
 1087 osaksi on päätetty ottaa työelämä. Työn ja perheen yhteensovittaminen on
 1088 erityinen haaste monimuotoisille perheille. Työelämän toimijoille suunnattua
 1089 tietoa ja hyviä käytäntöjä ei ole juuri lainkaan saatavilla monimuotoisten
 1090 perheiden näkökulmasta. Perherakenteen yhteyttä työhön pääsemiseen, työssä
 1091 pysymiseen ja työssä jaksamiseen ei ole tutkittu. Päätäjillä ei ole tietoa niistä
 1092 haasteista, joita monimuotoisilla perheillä on työelämässä. Monimuotoiset
 1093 perheet -verkostolla on tarvittavaa osaamista tähän tiedontarpeeseen
 1094 vastaamiseen.

1095

1096

1097 **Toiminnan tavoitteet 2017 – 2019**

1098

1099 1. Tavoitteena on monimuotoisten perheiden yhdenvertaisuuden lisääntyminen
 1100 yhteiskunnallisesti, työelämässä ja palveluissa.

1101 2. Palvelujärjestelmän rakenteelliselle tasolle suuntautuva vaikuttaminen,
 1102 erityisesti lapsi- ja perhepalveluja uudistavassa hallituksen kärkihankkeessa
 1103 2016 – 2019.

1104 3. Työn ja perheen yhteensovittamisen parantaminen monimuotoisten
 1105 perheiden osalta yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen kanssa. Erityishuomio on
 1106 niissä perherakenteeseen liittyvissä tekijöissä, joilla on vaikuttavuutta työhön
 1107 pääsemiseen, työssä pysymiseen ja työssä jaksamiseen.

1108 4. Perheiden monimuotoisuuteen liittyvän tiedon kerääminen sekä tiedon
 1109 vieminen päättäjien, palvelujärjestelmän sekä työelämätoimijoiden tietoisuuteen.

1110 5. Tutkijaverkoston luominen yhteistyössä THL:n, Työterveyslaitoksen, Suomen
 1111 akatemian WEAll-hankkeen sekä Jyväskylän Yliopiston Perhetutkimuksen
 1112 yksikön kanssa, jotta tutkimustieto monimuotoisista perheistä lisääntyisi.

1113 6. Verkostomaisen vaikuttamistyön käytäntöjen vahvistaminen ja
 1114 vakiinnuttaminen sekä verkoston pysyvien toimintarakenteiden luominen.

1115 7. Verkoston yhteisten perhepoliittisten, palvelujärjestelmään sekä työelämään
 1116 kohdistuvien viestien päivittäminen ja yhdessä sovittujen viestien edistäminen
 1117 verkostomaisen vaikuttamisen keinoin.

1118 8. Erilaisiin perheisiin kohdistuvan leimaamisen ja syrjinnän väheneminen.
 1119 Erityishuomio rasistisen syrjinnän vähentämisessä.

1120 9. Ammattilaisten tietoisuuden lisääntyminen perheiden monimuotoisuudesta.

1121 10. Verkoston järjestöjen vaikuttamistyön osaamisen vahvistaminen sekä
 1122 vaikuttamistyön hyvien käytäntöjen levittäminen järjestökentälle.

1123

1124

1125 **Toiminnan kohderyhmät**

1126

1127
1128
1129
1130
1131
1132
1133
1134
1135

Toiminnan kohderyhminä ovat perhepolitiikan, palvelujärjestelmän sekä työelämän päättäjät ja kehittäjät. Tähän ryhmään kuuluvat esimerkiksi kansanedustajat, kunnallispoliitikot, virkamiehet, virastojen ja oppilaitosten henkilöstö sekä työmarkkinajärjestöt niin keskusjärjestöjen (STTK, SAK, Akava, Kuntatyönantajat, EK) kuin yksittäisten järjestöjenkin osalta. Näitä tahoja pyritään kohtaamaan aktiivisesti ja viemään heille hankkeen, verkoston ja kumppanuusjärjestöjen asiantuntemusta tehtävien päätösten ja kehittämistyön tueksi.

1136
1137
1138
1139
1140
1141
1142

Tärkeä kohderyhmä ovat myös monimuotoisia perheitä työssään kohtaavat ammattilaiset ja alalle opiskelevat sekä alaa tutkivat tahot. Yhteistyötä tehdään sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulujen sekä yliopistojen ja muiden koulutuslaitosten kanssa. Tutkijayhteistyötä vahvistetaan rakentamalla monimuotoiset perheet -tutkijaverkosto, jonka puitteissa kartoitetaan tiedon aukkoja ja lisätään järjestöjen ja tutkijoiden välistä yhteistyötä.

1143
1144
1145
1146

Näiden lisäksi hanke jatkaa yhteistyötä LSKL:n Emma ja Elias- ohjelman toimijoiden, Ev. lut. kirkon perheasiain keskuksen, Lapsiasiavaltuutetun, MLL:n, Väestöliiton sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa.

1147
1148
1149
1150
1151

Hankkeen tavoite edistää kaikkien perheiden yhdenvertaisuutta kohdistuu kaikkiin Suomessa eläviin ihmisiin. Hankkeen hyödynsaajina ovat ennen kaikkea ja nimenomaan kaikki monimuotoisissa perheissä elävät lapset ja vanhemmat.

1152

1153

Toiminnan sisältö ja toteutus

1154

1155
1156
1157
1158
1159
1160
1161
1162
1163

Hankkeen keskeinen tehtävä on kymmenen perhejärjestön yhteinen vaikuttamistyö, jonka avulla tieto erilaisten perheiden erityispiirteistä, palvelutarpeista sekä työelämän ja lainsäädännön haasteista tavoittaa päättäjät ja asiantuntijat. Hankkeen aikana luodaan raamit Monimuotoiset perheet - verkoston pysyvälle toiminnalle. Hanke vahvistaa järjestöjen itsenäistä vaikuttamistyön osaamista ja asiantuntija-asemaa sekä antaa valmiuksia pitkäaikaiselle yhteistyölle muiden järjestöjen kanssa. Työ toteutuu kahden työntekijän voimin.

1164

1. Olemassa olevan ja uuden tiedon ja asiantuntemuksen kerääminen

1165

1166
1167
1168
1169
1170
1171

Tiedon keräämistä jatketaan edelleen ja uutena tulevat mukaan työelämän käytännöt. Hankkeessa toteutetaan kaikkien valtakunnallisten vaalien osalta kohdennettua viestintää sekä kehitetään edelleen verkoston valmiuksia nopeaan tiedon keräämiseen ja reagointiin tilanteissa, joissa tietoa tarvitaan tiukalla aikataululla päätöksenteon tueksi.

1172

1173

2. Tiedon levittäminen

1174

1175

Hankkeen aikana levitetään jo tuotettua perheiden moninaisuutta koskevaa materiaalia sekä tuotetaan uutta vaikuttamistyöhön soveltuvaa materiaalia.

1176 Tietoa kerätään järjestöiltä ja heidän jäsenistöltään, tutkimuksista, päättäjiltä,
1177 ammattilaisilta ja opiskelijoilta sekä työelämän toimijoilta.

1178

1179 Tietoa levitetään koulutuksissa ja tapahtumissa, verkkosivustolla ja sosiaalisen
1180 median kanavia hyödyntäen. Hankkeen www-sivustolla julkaistaan kerättävän
1181 olemassa olevan tiedon analyysistä ja synteesisistä muodostuvat sisällöt. Lisäksi
1182 tuotetaan yhteisiä lausuntoja ja kannanottoja ajankohtaisiin laki- ja muihin
1183 hankkeisiin.

1184

1185 3. Vaikuttamistyön toteuttaminen

1186

1187 Perheiden monimuotoisuutta tehdään tunnetuksi päättäjien ja palveluiden sekä
1188 työelämän kehittäjien keskuudessa. Osallistutaan perheitä kohtaavien
1189 ammattilaisten valtakunnallisiin koulutuksiin, kehittämispäiville ja messuille sekä
1190 perhepoliittisiin seminaareihin. Tehdään aktiivista poliittista vaikuttamistyötä ja
1191 pidetään yllä jo alkanutta keskustelua monimuotoisten perheiden tilannetta
1192 parantavien lainsäädäntömuutosten tarpeellisuudesta.

1193

1194 4. Verkoston toiminnan vakiinnuttaminen

1195

1196 Kartoitetaan verkoston toiminnan vakinaistamisen vaihtoehdot ja perustetaan
1197 tarvittavat rakenteet. Kartoituksen alkuvaiheessa kuullaan verkoston järjestöjen
1198 hallituksia ja toiminnanjohtajia. Tämän jälkeen rakennetaan puitteet sekä
1199 eettinen arvopohja, luodaan toiminnan säännöt ja sovitaan toimintakäytännöt.
1200 Lopuksi perustetaan tarvittavat juridiset rakenteet, nimetään niihin edustajat
1201 kustakin järjestöstä ja siirretään toiminta uusiin puitteisiin. Hankkeen päätyessä
1202 verkoston toiminnan vakinaistamiselle on luotu selkeät ja toimivat puitteet,
1203 kestävä eettinen perusta, avoin ja läpinäkyvä johtamiskulttuuri, selkeästi
1204 määritellyt toimintatavat ja -käytännöt sekä toiminnan kustannusten ja
1205 vaikutusten arviointi. Verkoston toimintaperiaatteet löytyvät verkoston www-
1206 sivuilta.

1207

1208

1209 **Konkreettinen toteutus ja vuosisuunnitelmat:**

1210

1211 Koko hankkeen kuluessa:

1212

1213 - seurataan sosiaali- ja terveystieteiden uudistusta ja vaikutetaan siihen, että
1214 perheiden monimuotoisuus huomioidaan uudistuksessa mahdollisimman hyvin

1215 - toimitaan Lapsi- ja perhepalvelu-uudistuksen kärkihankkeen ohjausryhmässä
1216 2017 – 2019

1217 - kehitetään yhteistyötä erilaisten perheiden ja päätöksenteon, työelämän ja
1218 palvelujen parissa toimivien verkostojen kanssa

1219 - toimitaan monitieteisen tutkimustiedon lisäämiseksi perheiden
1220 monimuotoisuudesta

1221 - tehdään yhteistyötä ammattikorkeakoulujen, ammattikoulujen, yliopistojen ja
1222 muiden oppilaitosten kanssa monimuotoisia perheitä koskevan tiedon
1223 saamiseksi osaksi perheitä kohtaavien ammattilaisten koulutusta

1224

1225

1226

1227

1228

1229

1230

1231

1. Hankevuosi 2017

1232

Teema: Lasten ja perheiden palvelujen kokonaisuudistus

1233

1234

1235

1236

1237

1238

1239

1240

1241

1242

1243

1244

1245

1246

1247

1248

1249

1250

1251

1252

1253

1254

1255

1256

1257

1258

1259

1260

1261

1262

1263

1264

1265

Lisäksi tiedoksi seuraavien vuosien suunniteltu toiminta hankehakemuksen mukaisesti:

1266

1267

2. hankevuosi 2018

1268

1269

1270

1271

1272

1273

1274

1275

1276

- osallistutaan perheitä kohtaavien ammattilaisten kehittämispäiville, messuille ja seminaareihin

- seurataan aktiivisesti työelämän, perhepolitiikan ja palvelujen kehittymistä ja reagoidaan esiin nouseviin monimuotoisia perheitä koskeviin kysymyksiin

- toimitaan asiantuntijajäsenenä Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan miesjaostossa 2016–2019

- Osallistutaan aktiivisesti Lasten ja perheiden palvelujen kokonaisuudistuksen maakuntavaiheen työhön

o Osallistutaan LAPEn ohjausryhmätyöskentelyyn

o Osallistutaan olennaisiin LAPEn alla toimiviin työryhmiin

o Koulutetaan muutosagentteja

o Ollaan mukana perhekeskustoiminnan suunnittelussa sekä LSKL:n koordinoiman hankehakemuksen puitteissa että perhekeskusoppaan kirjoittajina

o Osallistutaan maakunnallisiin hankkeisiin, erityisenä yhteistyökumppanina EkSote.

o Vaikutetaan siihen, että LAPEn valtakunnallisissa koulutuksissa näkyy monimuotoisten perheiden näkökulma

- päivitetään verkoston vaikuttamissuunnitelma sekä viestintäsuunnitelma

- tehdään hankkeen arviointisuunnitelma

- toteutetaan kuntavaalikampanja keväällä sekä muodostetaan verkoston maakuntavaalitavoitteet syksyllä 2017

- osallistutaan lain lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta kokonaisuudistuksen

- koostetaan järjestöjen olemassa olevaa työelämää koskevaa tietoa

- toteutetaan monimuotoisille perheille suunnattu työelämän käytäntöjä kartoittava kysely

- kerätään tietoa siitä, kuinka järjestöt ovat tähän mennessä pyrkineet vaikuttamaan työelämään

- kootaan verkoston järjestöjen hallitusten näkemyksiä verkoston vakiinnuttamisen tavoista

- jatketaan yhteistyötä Emma & Elias -ohjelman kanssa

- luodaan perheiden monimuotoisuuteen keskittyvä tutkijaverkosto

- osallistutaan sosiaali- ja terveystieteiden valtakunnallisille messuille sekä koulutetaan ammattilaisia

- Kirjoitetaan artikkeleita perheitä kohtaavien ammattilaisten ammattilehtiin

- 1277 - osallistutaan vaalitulaisuuksiin, puoluekokouksiin, puolueristeilyille ja muihin poliittisten vaikuttajien kokoontumisiin
- 1278 - Kartoitus verkoston jatkosta valmistuu, tässä näkemykset johtoryhmältä ja järjestöjen hallituksilta sekä yhteenveto eri vaihtoehdoista
- 1280 - Työstetään verkostolle arvopohja, toimintaperiaatteet sekä luonnos säännöistä. Pohjataan työ verkoston järjestöjen hallituksilta saaduille näkemyksille sekä RAY:n kanssa käytäville neuvotteluille.

1284

1285 3. hankevuosi 2019

- 1286 - toteutetaan eduskuntavaalikampanja 2019
- 1287 - vaikutetaan aktiivisesti hallitusneuvotteluihin ja hallitusohjelmaan
- 1288 - pyritään tapaamaan uudet eduskuntaryhmät
- 1289 - perustetaan juridiset rakenteet, joita verkoston toiminnan vakiinnuttaminen edellyttää
- 1290 - verkoston jäsenjärjestöjen hallitukset tekevät päätökset verkoston vakiintuvaan toimintaan osallistumisesta sekä nimittävät edustajansa verkostoon
- 1291 - Viedään "Monimuotoiset perheet työelämässä" -materiaalia ja sen sisältöjä aktiivisesti työelämän toimijoiden tietoisuuteen
- 1292 - järjestetään verkoston jäsenjärjestöjen toimijoille em. materiaaliin pohjaava työelämän vaikuttamisen seminaari
- 1293 - järjestetään verkoston yhteinen kokemuskouluttajakoulutus
- 1294 - tuotetaan vuosien 2013–2019 kokemusten pohjalta monimuotoisten perheiden aseman kehitystä ja tulevia kehitystarpeita kuvaava "tiekartta perheiden yhdenvertaisuuteen", joka toimii myös verkoston tulevan toiminnan strategiatyökaluna
- 1295 - haetaan verkoston toiminnalle pysyvää rahoitusta sitä varten perustetun rakenteen puitteissa
- 1296 - toteutetaan loppuarviointi ja -raportointi

1306

1307 **Tulokset ja vaikutukset**

1308

1309 Hankkeen myötä perheiden yhdenvertaisuus vahvistuu. Monimuotoisissa perheissä elävien lasten ja vanhempien asema yhteiskunnassa ja työelämässä sekä palvelut paranevat. Lainsäädäntö kehittyy tunnistamaan paremmin monimuotoisten perheiden erityistarpeet. Perheiden palveluissa työskentelevien ammattilaisten osaaminen monimuotoisuudesta vahvistuu ja perheet tulevat paremmin kohdatuiksi palveluissa. Tapaamisoikeuslain uudistus ja perhevapaauudistus toteutetaan perheiden monimuotoisuus

1316

laajasti huomioiden.

1317

1318 Monimuotoisten perheiden erityistarpeet tunnistetaan laajemmin myös työmarkkinoilla ja työn ja perheen yhteensovittamisen käytännöissä. Tällä on vaikututa esimerkiksi lapsiperheköyhyyteen, mikäli käytännöt edistävät monimuotoisten perheiden vanhempien työllisyyttä tai työhön palaamista perhettä kohdanneen kriisin jälkeen. Lapsi- ja perhepalveluja uudistava kärkihanke huomioi perheiden monimuotoisuuden. Perhekeskusten perustamisessa ja niihin tulevissa rakenteissa monimuotoisuus on lähtökohtana. Sosiaali- ja terveystieteiden osalta kunnallisten, yksityisten ja järjestöjen tuottamien palvelujen tietoisuus toisistaan sekä palvelunohjaus paranevat myös monimuotoisten perheiden osalta.

1328

1329 Palveluntarjoajat huomioivat perheiden monimuotoisuuden aiempaa paremmin, mikä näkyy esimerkiksi palveluntarjoajien viestinnässä, osaamisessa ja

1330

1331

1332

1333

1334

1335

1336

1337

1338

1339

1340

1341

1342

1343

1344

1345

1346

1347

1348

1349

1350

1351

1352

1353

1354

Projektin tuotokset

1355

1356

1357

1358

1359

1360

1361

1362

1363

1364

1365

1366

1367

1368

1369

1370

1371

1372

1373

1374

1375

1376

1377

1378

1379

1380

1381

1382

Viestinnän toteutus

1383

rakenteissa. Perheitä kohtaavat ammattilaiset huomioivat paremmin perheiden erityistarpeet ja -piirteet.

Perhepolitiikan kehittämisessä perheiden monimuotoisuudesta tulee yksi kehittämistyön itsestään selvä lähtökohta. Yleinen yhteiskunnallinen tietoisuus perheiden monimuotoisuudesta lisääntyy.

Verkoston järjestöt kykenevät aiempaa tehokkaampaan yhteistyöhön ja kommunikaatioon. Järjestöt tuntevat toistensa kohderyhmien haasteita ja vahvuuksia entistä paremmin. Verkosto ja verkoston järjestöt saavat suunnitelmallisen mallin paikalliseen ja valtakunnalliseen vaikuttamistyöhön.

Järjestöjen asema poliittisen päätöksenteon asiantuntijatahoina vahvistuu ja järjestöissä tuotetun tiedon painoarvo kasvaa päätöksenteon tukena. Järjestöjen vaikuttamistyön kulttuuri vahvistuu niin lainsäädännön kuin palveluiden suuntaan. Verkoston yhteiset työelämään kohdistuvat viestit rakennetaan järjestöille ja perheille suunnattujen kartoitusten perusteella. Listataan konkreettisia keinoja perheiden monimuotoisuuden huomioimiseksi työelämässä. Verkostolle luodaan vakiintunut toimintarakenne, joka mahdollistaa pysyvän rahoituksen hakemisen, sekä strateginen tiekartta perheiden yhdenvertaisuuteen, joka edesauttaa vaikuttamistyön pitkäjänteistä suunnittelua.

- Monimuotoiset perheet työelämässä -työväline hyviin käytäntöihin ammattiliitoille ja työpaikoille
- Edelleen kehitetty ja päivitetty verkoston verkkosivusto, joka toimii perheiden monimuotoisuuden tietopankkina laajasti ammattilaisille ja päättäjille sekä työelämän toimijoille
- Kerätyn olemassa olevan tiedon ja kertyvän uuden tiedon pohjalta tuotetut materiaalit ja niiden levittäminen:
 - o Verkoston yhteiset esitteet ja vaikuttamistyön materiaalit (vaalitavoitteet yms.)
 - o Monimuotoinen perhe nyky-yhteiskunnassa -opintomateriaali: edelleen kehittäminen ammattiopisto- ja yliopistotason opetukseen
 - o Verkostomaisen vaikuttamistyön valikko -materiaalin vieminen muiden järjestöjen käyttöön
- Seminaareja, koulutuksia, verkkoluentoja, osallistumisia messuille ja muihin tilaisuuksiin
- Verkoston asiantuntija-aseman hyödyntäminen prosesseissa, joissa tarvitaan monimuotoisia perheitä koskevaa erityisosaamista: tuotokset kunkin prosessin mukaisia
- Verkoston yhteiset kannanotot, lausunnot, kunta-, maakunta- ja eduskuntavaalitavoitteet
- Verkostosta vakiintunut lausunnonpyyntötaho perhepolitiikkaan liittyvissä kysymyksissä
- Monimuotoiset perheet -verkoston pysyvä yhteistyörakenne
- Monimuotoisia perheitä koskevan tutkijaverkoston rakentaminen
- Tiekartta perheiden yhdenvertaisuuteen -strategiatyökalu

1384
1385
1386
1387
1388
1389

Hankkeen viestintäsuunnitelma rakentuu ensimmäisessä hankkeessa hyväksi havaittujen viestintäkäytäntöjen pohjalle. Viestintä on olennainen osa vaikuttamistyötä ja siksi siihen on käytetty ensimmäisessä hankkeessa runsaasti resursseja. Tämä toteutuu myös jatkohankkeessa. Viestinnän tehtävä on tuoda hankkeen puitteissa tuotettu tieto mahdollisimman tehokkaasti hankkeen kohderyhmien käytettäväksi.

1390

1391 **Seurannan ja arvioinnin toteutus**

1392

1393
1394
1395

Hankkeen arvioinnin toteuttamiseksi tehdään heti hankkeen aluksi erillinen arviointisuunnitelma, jossa määritellään arvioinnin kriteerit, aikataulut sekä toteutustavat.

1396

1397
1398
1399

Jatkohankkeen arvioinnissa hyödynnetään ensimmäisen hankkeen aikana kehitettyjä arvioinnin kriteerejä ja toimintatapoja itsearvioinnin osuutta painottaen.

1400

1401

